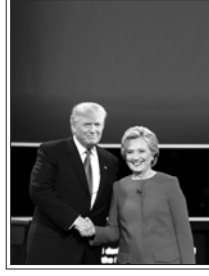

AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİNE DOĞRU-4 ADAYLARIN A TAKIMLARI

KILIÇ BUĞRA KANAT, LESLEY K. DUDDEN, JACKSON HANNON

AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİNE DOĞRU-4 **ADAYLARIN A TAKIMLARI**

KILIÇ BUĞRA KANAT, LESLEY K. DUDDEN, JACKSON HANNON

COPYRIGHT © 2016

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımını yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Uygulama: Hasan Suat Olgun
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüp İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 1106
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Kahire

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen Flat No: 19 Cairo EGYPT
Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985 | @setakahire

İÇİNDEKİLER

ÖZET	7
GİRİŞ	8
HILLARY CLINTON'IN KAMPANYA TAKIMI	9
HILLARY CLINTON'IN DIŞ POLİTİKA TAKIMI	14
HILLARY CLINTON'IN KAMPANYASINA BAĞIŞ YAPAN İSİMLER	18
DONALD TRUMP'IN KAMPANYA TAKIMI	20
DONALD TRUMP'IN DIŞ POLİTİKA TAKIMI	23
DONALD TRUMP'IN KAMPANYASINA BAĞIŞ YAPAN İSİMLER	31
SONUÇ	34

YAZARLAR HAKKINDA

Kılıç Buğra Kanat

SETA-Washington D.C. Araştırma Direktörü Kılıç Buğra Kanat, Penn State Üniversitesi Erie Kampüsü'nde Siyaset Bilimi doçentidir. Doktorasını Syracuse Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde tamamlayan Dr. Kanat aynı üniversiteden yüksek lisansını ve Marquette Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden ikinci yüksek lisansını almıştır. 2015 yılında Penn State Üniversitesi Erie Kampüsü'nde Üstün Araştırma Ödülü ve Öğretim Üyeleri Konseyi Araştırma Ödülü'ne layık görülen Kanat, daha önce Dış Politika Girişimi Geleceğin Liderleri Programı'na katılmıştır. Dr. Kanat'ın makaleleri *Foreign Policy*, *Insight Turkey*, *The Diplomat*, *Middle East Policy*, *Arab Studies Quarterly*, *Mediterranean Quarterly*, *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies* ile *Journal of Muslim Minority Affairs* dergilerinde yayımlanmıştır. Halen *Daily Sabah*'ta köşe yazarı olan Dr. Kanat, aynı zamanda *History*, *Politics and Foreign Policy in Turkey*, *Change and Adaptation in Turkish Foreign Policy ve Politics and Foreign Policy in Turkey: Historical and Contemporary Perspectives*'in yazı işleri müdür yardımcılığını yürütmektedir.

Lesley K. Dudden

SETA Washington DC'de araştırma asistanıdır. Lisans eğitimini Nebraska Wesleyan Üniversitesi'nde tamamlayan Dudden, George Washington Üniversitesi Elliot School of International Affairs'de Avrupa ve Avrasya siyaseti ve uluslararası güvenlik alanlarında yüksek lisans yapmıştır. Boren dil bursuyla üç yıla yakın Türkiye'de kalan Dudden Koç ve Boğaziçi üniversitelerinde bulunmuştur. Dudden'in araştırma alanları Türk-Amerikan ilişkileri ve ABD'nin Ortadoğu politikasına yoğunlaşmaktadır.

Jackson Hannon

Lisans eğitimini Arapça ve Siyaset Bilimi alanlarında Utah Üniversitesi'nde tamamlamış, burada ekonomi ve uluslararası ilişkiler sertifikaları almıştır. SETA Washington DC'de araştırma asistanı olan Hannon bundan önce Ürdün'de Arapça eğitimi görmüştür. Hannon'un çalışmaları uluslararası güvenlik, Ortadoğu ve Afrika siyaseti ile Transatlantik ilişkilere yoğunlaşmaktadır.

ÖZET

ABD’de 8 Kasım’da yapılacak seçim Amerikan tarihinin en önemli seçimlerinden biri olmaya aday. Bu seçim Amerikan iç politikası için olduğu kadar dış politika açısından da kritik bir dönemde gerçekleşecek. Başkan Barack Obama’nın sekiz yıllık başkanlık süresi sona ererken ABD bir yandan uluslararası sistemdeki rolü ve kimliği konusundaki tartışmaları aşamamış durumda öte yandan da toplumsal anlamda kutuplaşmanın en kritik safhalarının birinden geçiyor. Bunun yanında devam etmekte olan seçim kampanyası da oldukça olumsuz bir atmosferin ortaya çıkmasına sebep oluyor.

2016 Amerikan seçimlerini ele alan bu serinin ilk analizinde seçim sürecine dair detaylar incelendi. İkinci analizde başkan ve başkan yardımcısı adaylarının profilleri değerlendirildi. Serinin üçüncü çalışmasında ise başkan adaylarının dış politika, göçmenlik, ulusal güvenlik, ekonomi, ateşli silahların kontrolü ve sağlık güvencesi gibi belli başlı tartışma konularına nasıl yaklaştıkları ele alındı.

Serinin dördüncü çalışması olan bu analizde başkan adaylarının dış politika ve seçim kampanya ekipleri değerlendiriliyor. Seçim sonrası oluşacak yönetim kadrosuna da ışık tutuluyor. Ayrıca adayların seçim kampanyalarının başlıca da mercak altına alınıyor.

**Analiz
Clinton ve Trump’ın
ekiplerindeki önde
gelen isimlere ve
danışmanlarına
odaklanmaktadır.
Çalışma ayrıca
seçim kampanyası
boyunca adayların
topladıkları
bağışları da
değerlendirmektedir.**

GİRİŞ

Amerika'da seçimlerin galibini belirleyen faktörlerin başında adayların kampanyalarını nasıl organize ettikleri ve kimlerle çalıştıkları belirleyici rol oynuyor. Çoğu başkanlık kampanyasının belli bir hiyerarşi içinde organize olduğunu söyleyebiliriz. Seçim kampanyalarında Kampanya Başkanı, Kampanya Yürütücüsü, Siyasi Direktör, İletişim Direktörü ve Eyalet Direktörü gibi pozisyonlar aracılığıyla adayların mesajları ve politikaları seçmenlere sunulmaya hazır hale getiriliyor. 2008 yılındaki başkanlık seçimlerinin kampanya ekiplerinin kritik rolünü ortaya koyan en çarpıcı örneklerden biri olduğunu söyleyebiliriz. 2008'de Barack Obama'nın ekibinin "neredeyse pürüzsüz" bir kampanya¹ yürüttüğü yorumuna sıklıkla rastlamak mümkün. *New York Times* gazetesi bu konuda şunları yazmıştı:

1. Adam Nagourney, Jim Rutenberg ve Jeff Zeleny, "Near-Flawless Run is Credited in Victory", *The New York Times*, 5 Kasım 2008

Obama'nın ekibi son teknoloji taktikleri ve klasik seçmen mobilizasyonu taktiklerini son derece başarılı şekilde bir araya getirdi ve görülmemiş oranda bağış toplayarak seçmen kaydı yapacak bir gönüllüler ordusu kurdu. Bu ekip özellikle ırk konusunu çok dikkatli şekilde inceledi ve seçmenlere siyahi bir aileyi Beyaz Saray'a gönderme fikrine ısındırdı.²

Bunun tam aksi bir senaryo ise 2008 yılında diğer siyasetçilerin kampanyalarında görüldü. Hillary Clinton'un 2008 yılındaki aday adaylığı sırasında kampanya ekibi kendi içindeki kavgalarla boğuştu³ ve Cumhuriyetçi aday John McCain'in kampanyası da Sarah Palin'in başkan yardımcısı adayı seçilmesi kararının sıkıntılarını son dakikaya kadar hissetti.⁴

Hillary Clinton bu seneki adaylık sürecinin başında Obama'yı 2008'de başarıya taşıyan kampanya organizasyonunu tekrarlayabilecek bir ekip kurmayı amaçladı. Bu nedenle Obama kampanyasında görev alan birçok isim kampanya ekibinde önemli görevlere getirildi.⁵ Buna karşılık Trump'ın kampanyasına baktığımızda çalışanların birçoğunun daha önce siyasi kampanya tecrübesi olmadığını ve kampanyanın Trump'ın kişiliği üzerinden yürütüldüğünü görüyoruz.⁶

Adayların kampanyalarını yürüten ve uygulayıcı olarak görebileceğimiz bu isimlerin yanı sıra başkan adaylarının dış politika, kadın hakları ve enerji politikası gibi tematik başlıklardaki tercihlerine şekil veren ve bunların kamuya nasıl aktarılacağına yoğunlaşan bir dizi ek danışman bulunuyor. Keza 2016'da

2. Nagourney, Rutenberg ve Zeleny, "Near-Flawless Run is Credited in Victory".

3. Gail Sheehy, "Hillaryland at War," *Vanity Fair*, Ağustos 2008

4. Erin G. Ryan, "Former Republican Advisor Admits Sarah Palin Ruined Everything", *Jezebel*, 19 Mart 2012, <http://jezebel.com/5897505/former-republican-advisor-admits-sarah-palin-ruined-everything>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

5. Dan Merica, "First on CNN: Clinton Campaign Hires Chief of Staff & Ready for Hillary Operative", *CNN*, 12 Ağustos 2015.

6. Wilson Andrews, K.K. Rebecca Lai, Adam Pearce ve Rachel Shorey, "Trump is Running a Lean Operation, but is it too Lean?", *The New York Times*, 21 Haziran 2016.

en yakından takip edilen konu başlıklarından biri dış politika oldu. Yıllardan beri Washington'da olan ve Dışişleri Bakanlığı döneminde haliyle bu konuyla yakından ilgilenen Hillary Clinton'un ekibinde önde gelen birçok dış politika uzmanı bulunuyor. Dış politikada tecrübesi olmayan ve Cumhuriyetçi Parti'nin önde gelen dış politika uzmanlarının tepkisini toplayan Donald Trump ise diğer birçok konuda olduğu gibi bu konuda da en iyi danışmanın kendisi olduğunu savunarak kampanya ekibinde az sayıda dış politika uzmanı bulundurmaya tercih etti.

Bununla birlikte kampanya ekip ve danışmanların kritik önemini teslim etmek gerekse de başkanlık kampanyalarının olmazsa olmazının bağış toplamadaki maharet olduğunu söylemek mümkün. Sıradan seçmenin vereceği az miktardaki bağıştan ABD'nin önde gelen milyoner ve milyarderlerinin yazacağı büyük orandaki çeklere kadar geniş bir yelpazedeki isme hitap eden kampanyalar kendi adaylarının toplayacağı bağış miktarını artırmaya çalışıyorlar. Bu bağışların uzun ve yüksek maliyetli seçim kampanyasının devamı ve başarısı için taşıdığı önemi bilen Clinton'lar kırk yıla yakın siyaset geçmişlerinde birçok önde gelen zenginle ilişki geliştirdiler ve 3 milyar dolara yakın bağış topladılar.⁷ Siyasette yeni bir figür olan Donald Trump ise ön seçim sürecindeki kampanya masraflarını daha çok kendi cebinden karşıladı ancak adaylığı kesinleştikten sonra bağışçıların kapısını çalmaya başladı.⁸

Elinizdeki analizde başkan adaylarının kampanya ekiplerindeki önde gelen kişiler ve özellikle dış politika alanında Clinton ve Trump'ın danıştıkları kritik isimler ortaya konulacaktır. Analizin ikinci kısmında ise kampanya finansmanı konusuna eğilerek iki adayın kampanyalarına bağış yapan isimler sunulacaktır.

7. Matea Gold, Tom Hamburger ve Anu Narayanswamy, "Two Clintons. 41 Years. \$3 Billion", *The Washington Post*, 19 Kasım 2015.

8. S.V. Date, "Donald Trump Slammed Candidates Taking Big Money, Then Became One of Them", *Huffington Post*, 3 Temmuz 2016.

TABLO 1: CLINTON'IN KAMPANYA EKİBİ	
	Kampanya Başkanı: John Podesta - Yıllardan beri Clinton'ı destekliyor, Başkan Obama'nın Özel Kalem Müdürü olarak görev yaptı. - 67 yaşında
	Kampanya Başkan Yardımcısı: Huma Abedin - 20 yıldan bu yana Clinton'ın en yakın danışmanı - 40 yaşında
	Kampanya Yöneticisi: Robby Mook - 2008 seçimlerinde Clinton kampanyasının Nevada, Ohio ve Indiana eyaletlerindeki çalışmalarını yönettiği. - 36 yaşında
	Baş Stratejist: Joel Beninson - Başkan Obama'nın 2008 ve 2012 kampanyalarının baş stratejisti - 64 yaşında
	Siyasi Direktör: Amanda Renteria - Clinton ile Latin kökenli seçmenler arasındaki köprü ismi - 41 yaşında
	Gayriresmî Eş Başkan: Bill Clinton - Clinton'ın eşi ve eski Amerikan Başkanı - 70 yaşında

HILLARY CLINTON'IN KAMPANYA TAKIMI

Hillary ve Bill Clinton'ın uzun zamandan bu yana yakınlarında olan dar bir danışman grubu var. "Hillaryland" ismi verilen Clinton bağlantılı pozisyonlarda üst düzey koltukları işgal eden bu yakın danışman grubu Hillary Clinton'ın siyasi kariyeri boyunca hep çevresinde oldu. Bununla birlikte Hillary Clinton kampanyasının başına geçecek isim için taze kan arayışına girdi ve sonuçta daha çok kocasıyla anılan John Podesta'da karar kıldı. Podesta, Bill Clinton'ın başkanlığına ilk döneminde Beyaz Saray ekibine katıldı ve daha çok olası skandalları yönetmekle görevlendirildi.⁹ Daha sonra 1998-2001 yılları arasında Clinton'ın Özel Kalem Müdürü olarak Beyaz Saray'ın en güçlü isimleri arasında yer aldı. 2001 seçimleri sonrasında liberal düşünce kuruluşu Center for American Progress'i (CAP) kuran Podesta 2011'e kadar bu kurumun başkanlığı-

9. Jay Newton-Small, "Meet the Man Behind Hillary Clinton's Campaign", *Time Magazine*, 28 Nisan 2016

nı yaptı.¹⁰ 2008 yılında Clinton kampanyasında görev almaktan kaçınan Podesta 2016'da görevi kabul ederken 2008 yılındaki temel hata olarak gördüğü kampanya ekibi arasındaki ayrışma ve çekişmelere son verme idealini öne sürdü.¹¹ *Time* dergisinin Podesta hakkındaki bir yazısında onun Clinton'ın yürüncesinde fakat baskın bir isim olduğu belirtiliyor ve kampanya yürütücüsü Robby Mook'un ağzından, "O John Podesta, ne derse ikiletmeden yaparsınız" sözüne yer veriliyor.¹²

Son ayları skandallarla dolu geçen 2016 seçimlerinde Ekim ayının başında Wikileaks John Podesta'nın e-posta kayıtlarını yayınlamaya başladı. Daha sonra bu kayıtları Rus dış istihbarat birimlerinin sızdırdığı ortaya çıktı.¹³ Clinton'un Dışişleri Bakanlığında şahsi e-posta adresini kullanmasının getirdiği skandalla birleşen bu durum haliyle medya tarafından sansasyonel bir şekilde sunuldu. Bu e-postalarla diğer kampanya çalışanları hakkındaki şikayetlerden başkan yardımcısı olarak kimlerin gündeme geldiğine ilişkin bilgilere ve Podesta'nın önde gelen siyasetçileri Clinton'ı desteklemeye ikna çalışmalarına kadar bir dizi alanda ilginç bilgiler gözler önüne serildi.¹⁴ Podesta'nın ismi olası bir Hillary Clinton başkanlığında Özel Kalem Müdürü olarak geçiyor.¹⁵

Podesta'nın sağ kolu olan Sara Latham'ın kampanyadaki görevi Özel Kalem Müdürü ola-

rak geçiyor. Latham sonuçta Tim Kaine üzerinde karar kılınan Başkan Yardımcısı olarak kimin seçileceğine ilişkin onay ve inceleme sürecini yönetti.¹⁶ Latham 2005 yılında dönemin İngiltere Başbakanı Tony Blair'in ikinci seçim kampanyasında görev almış, bunun ardından Latham Group adıyla 2006'da kendi danışmanlık firmasını kurmuştu. Latham, Podesta ile Bill Clinton'ın Özel Kalem Müdürü olduğu yıllarda da çalışmıştı.

Latham'ın yanı sıra Podesta'ya kampanyanın yürütülmesinde yardımcı olan isimlerin başında Kampanya Müdürü Robby Mook geliyor. Mook, Hillary Clinton'ın 2008 yılındaki denemesinde görev almıştı. Mook, Demokrat Parti çevrelerinde bilinen bir siyasi danışman. Daha önce Demokrat Parti'nin Kongre Komitesi'nde çalışan Mook Başkan Obama'nın 2012 yılındaki yeniden seçildiği kampanyada da çalışmıştı. Mook ayrıca Senato, Silahlı Kuvvetler ve Dış İlişkiler Komitesi'nin üyesi, New Hampshire eyaletinin Demokrat Senatörü Jeanne Shaheen'in seçim kampanyasını yönetmişti.¹⁷ Mook, 2008 yılındaki ön seçimlerde Clinton'ın Nevada, Indiana ve Ohio gibi üç kritik eyaletteki kampanyasından sorumluydu.¹⁸ *Vice* dergisindeki bir habere göre Mook'un bu kritik koltuğu işgal etmesinin arkasında "dramadan ve skandallardan uzak durmakla meşhur olması" rol oynadı.¹⁹ Yine 2014 yılının Kasım ayında ABC News'in yayınladığı bir haberde Mook'un diğer kampanya yöneticileri ve danışmanları ile iyi ilişkiler geliştirdiği ve 150 kişiye ulaşan "Mook mafyası" adı verilen bir grupla devamlı ileti-

10. "Hillary for America", P2016, <http://www.p2016.org/clinton/clintonorg.html>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

11. Jay Newton-Small, "Meet the Man Behind Hillary Clinton's Campaign", *Time*, <http://time.com/4308369/hillary-clinton-john-podesta>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

12. Newton-Small, "Meet the Man Behind Hillary Clinton's Campaign".

13. Nicole Perloth ve Michael D. Shear, "Private Security Group Says Russia Was Behind John Podesta's Email Hack," *The New York Times*, 20 Ekim 2016.

14. Politico Staff, "The Podesta Emails", Politico Live Blog, <http://www.politico.com/live-blog-updates/2016/10/john-podesta-hillary-clinton-emails-wikileaks-000011>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

15. Jeff Zeleny, "Hillary Clinton Looking Past Trump to Transition Planning", CNN, 24 Ekim 2016, <http://www.cnn.com/2016/10/24/politics/hillary-clinton-transition-Planning>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

16. Karen Tumulty ve Dan Balz, "How Hillary Clinton Proposed to Tim Kaine" *The Washington Post*, 23 Temmuz 2016.

17. Evan Halper, "Clinton's Loyal and Low-Key Campaign Manager Started His Political Career at the Dump", *Los Angeles Times*, 29 Temmuz 2016.

18. Noah Davis, "Walk Soft and Carry a Big Email List: Meet Robby Mook, Hillary Clinton's Secret Weapon", *Vice News*, 20 Şubat 2015. <http://www.vice.com/read/meet-roby-mook-hillary-clintons-secret-weapon-220>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

19. Davis, "Walk Soft and Carry a Big Email List".

şimde olduğu belirtiliyor.²⁰ Keza Mook'un genç yaşının da "teknolojiyi kullanma ve veri analizi üzerinden seçim kazanma" stratejisinde etkili olduğu belirtiliyor.²¹ Bu yöntemlerin Obama'nın 2008 ve 2012 yılındaki seçim zaferlerinde de etkili olduğu biliniyor²² ve Clinton'ın Mook'u kritik bir rolde değerlendirmesi de bu alanlara verdiği önemle açıklanıyor.

Hillary Clinton'un en yakınındaki isimler arasında çokça tartışılan ve medyanın en fazla ilgi gösterdiği isim ise Huma Abedin. Pakistan göçmeni dindar bir akademisyen ailenin çocuğu olarak Michigan eyaletinde doğan Abedin, çocukluk yıllarını Suudi Arabistan'da geçirdi. Üniversiteyi okuduğu yıllarda stajyer olarak Beyaz Saray'a giren ve Hillary Clinton'la çalışmaya başlayan Abedin neredeyse 20 yıldan bu yana²³ Clinton'ın yakınında yer alıyor. Beyaz Saray ve Senatörlük yıllarında Clinton'ın danışmanı olan Abedin, Dışişleri Bakanlığı döneminde de Özel Kalem Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. Bu yönüyle medyanın da dikkatini çeken Abedin hakkında *Vogue*, *Vanity Fair* ve *Politico* gibi yayınlarda ayrıntılı haberler çıktı. Abedin'in kampanyadaki resmi pozisyonu "Kampanya Başkan Yardımcısı." Huma Abedin ayrıca Bill ve Hillary Clinton'ın kurdukları Clinton Vakf'i'nde de görev yaptı. Clinton, Abedin için "Onu kendi kızım gibi görüyorum" diyor, öyle ki meşhur televizyon programı Saturday Night Live (SNL) Ekim 2015'te bu iki isim arasındaki ilişkiye dair bir skeç yayınladı.²⁴

Abedin'in Amerikan medyasında büyük ilgi görmesinin nedenlerinden birisi 1999-2011 yılları arasında New York eyaletinden Temsilci-

ler Meclisi üyeliği yapan fakat büyük bir skandalla bu görevinden istifa etmek zorunda kalan²⁵ Anthony Wiener ile yaptığı evlilik oldu. Bu skandallara rağmen Wiener ile evliliğini sürdüren Abedin son olarak 2016 yılının Ağustos ayında Wiener'in diğer kadınlarla müstehcen mesajlaşmalarının ortaya çıkmasının ardından kocasına boşanma davası açtı.²⁶ Abedin'in 2016 yılında medyadan daha fazla ilgi görmesinin ardında ise biri kocasıyla ilişkili olmak üzere iki gelişme yer alıyor.

"Hillaryland" ismi verilen Clinton bağlantılı pozisyonlarda üst düzey koltukları işgal eden yakın danışman grubu Hillary Clinton'ın siyasi kariyeri boyunca hep çevresinde oldu.

Abedin hakkındaki iddialardan birisi Clinton Vakf'i'nde çalışırken Dışişleri Bakanlığında da Clinton'ın yanında önemli bir pozisyonu olan Abedin'in iki yerdeki rollerinin çıkar çatışmasına yol açması ve bazı iş adamlarının söz konusu vakfa yaptıkları bağışlarla iltimas edinmeye çalışmaları oldu.²⁷ John Podesta'nın basına sızdırılan e-postalarından da Abedin'in Hillary Clinton'ı anlamaya çalışanlar için bir barometre vazifesi gördüğü anlaşılıyor: "Huma Abedin Clinton'ın yaptığı görüşmelere katılmalı çünkü o aslında Clinton'ın siyasi hayatının kurumsal hafızası gibi ve bu çok değerli. John Podesta." Bununla birlikte Abedin aynı zamanda seçimlere neredeyse bir hafta kala patlak veren ve FBI ile Adalet Bakanlığı arasında da büyük bir savaşa yol açan yeni bir skandalın merkezinde yer alıyor. Bu analiz yayına hazır-

20. Rick Klein, "EXCLUSIVE: Read the Secret Emails of the Men Who May Run Hillary Clinton's Campaign", ABC News, 14 Kasım 2014.

21. Amy Chozick, "Hillary Clinton Announces 2016 Presidential Bid", *The New York Times*, 12 Nisan 2015.

22. Jim Rutenberg, "Secret of the Obama Victory? Rerun Watchers, For One Thing", *The New York Times*, 12 Kasım 2012.

23. Tina Nyugen, "Wikileaks Reveals That Huma Abedin is Actually HillaryClinton", *Vanity Fair*, 18 Ekim 2016

24. "Hillary Clinton Bar Talk", *Saturday Night Live*, 4 Ekim 2015.

25. Amy Chozick ve Patrick Healy, "Anthony Weiner and Huma Abedin to Separate After His Latest Sexting Scandal", *The New York Times*, 29 Ağustos 2016.

26. Chozick ve Healy, "Anthony Weiner and Huma Abedin to Separate After His Latest Sexting Scandal".

27. Ben Brody ve Nick Wadhams, "Abedin's Overlapping Jobs Renew Focus on Clinton Conflicts", *Bloomberg Politics*, 15 Ağustos 2016.

landığında devam etmekte olan bu kriz, Abedin'e ait e-postaların kocası Anthony Wiener'in bilgisayarında ortaya çıkmasıyla patlak verdi. Wiener'e yönelik ergen olmayanlarla müstahcen yazışma soruşturmasını yürüten FBI, Wiener'in bilgisayarında Abedin'in e-postalarına rastladı. Bu da patronu Clinton nedeniyle yer yer gizli bilgilere erişimi olan Abedin'e ait yazışmaların korunaklı olmayan bilgisayarlarda dolaşmış olabileceği ihtimalini gündeme getirdi. Adalet Bakanlığının karşı çıkmasına rağmen FBI Direktörü James Comey'nin konuyla ilgili bir soruşturma başlatıldığını Kongre'ye bildirmesi ise zamanlama ve soruşturmanın içeriğini açıklama gibi yönlerden tartışma konusu yapıldı.²⁸ Bu konunun Clinton'ı sahtekar olarak gören Cumhuriyetçileri daha da Clinton karşıtı bir kampa sürüklemesi, Demokratlar arasında ise fazla bir değişime yol açmaması bekleniyor. Kararsızların bu skandalın devamını nasıl değerlendirecekleri ise belki de seçimlere önemli etki eden konuların başında gelecek.

Clinton'un kampanya stratejisti olarak Joel Beninson'ı düşündüğü daha 2015'in başından itibaren basına yansımıştı. Siyasi kampanyalarda uzman bir isim olan Beninson 2004 yılında John Kerry'nin başarısız kalan kampanyasında stratejist olarak çalıştıktan sonra Obama'nın 2008 ve 2012 seçim kampanyalarında kritik rol oynadı.²⁹ Clinton'un kampanya stratejisti olmasının bir başka anlamı ise uzun yıllardan bu yana Clinton'ların yakınında olan stratejist Mark Penn'in ekarte edilmesi oldu. Bill Clinton'un danışmanlığı yapan ve Hillary Clinton'un 2008 kampanyasında baş stratejist olarak görev yapan Penn ön seçimlerdeki yenilginin müsebbibi olarak gösterilmişti. *Mother Jones* dergisi Clinton'un yakınındaki bazı isimlerin Penn'e

28. Sari Horwitz, Tom Hamburger ve Ellen Nakashima, "Justice Official Warned FBI That Comey's Decision to Update Congress was not Consistent with Department Policy", *The Washington Post*, 29 Ekim 2016.

29. Anne Gearan ve Philip Rucker, "Hillary Clinton Recruits Chief Strategist, Media Adviser for 2015 Effort", *The Washington Post*, 13 Ocak 2015.

atıfla şunu dediklerini yazdı: "Hillary Clinton için her şeyi yaparım... Mark Penn'le çalışmak dışında tabii."³⁰

Hillary Clinton kampanyasının siyasi direktörü olarak Amanda Renteria'yı seçti. Bu tercih medyada en fazla tartışılan konulardan biri oldu. Bunun nedeni Renteria'nın niteliklerinden ziyade onun Meksika kökenli göçmen bir aileden gelmesiydi.³¹ Çoğu yorumcuya göre Clinton'un seçim kampanyasında çalışan Latin kökenli birçok isim arasında en kıdemli pozisyonda bulunan Renteria kampanyanın 2016 seçimlerinde en kritik öneme haiz nüfus gruplarından Latin kökenli seçmenlere ulaşmasında ciddi bir rol oynuyor.³² Tabii Renteria'nın tek özelliği Latin kökenli olması değil. Amerikan Senatosu'nda 10 yılı aşkın süre uzman olarak çalışan Renteria 2014 yılında da California Eyaleti'nin 21. Seçim Bölgesi'nden Temsilciler Meclisi üyeliği yarışına girmişti.³³ Clinton'un Latin kökenli seçmenlere ulaşmasında kritik rol oynayan Renteria bu konuda *The Washington Post* gazetesine şunları söyledi: "Cumhuriyetçilerin Kongre oylamalarındaki geçmişine baktığınızda hiçbir zaman Latin kökenli seçmenlerin yanında durmadıklarını görürsünüz."³⁴

Clinton kampanyasında iletişim direktörü pozisyonunu Jennifer Palmieri, medya danışmanı pozisyonunu ise Jim Margolis dolduruyor. Palmieri ve Margolis uzun yıllardan bu yana Demokrat Parti çevrelerinde medya ve iletişim danışmanlığı yapıyorlar. 2008 yılındaki ön seçim ve başkanlık kampanyalarında rol alan iki ismin yolu o dönemde Clinton'la

30. David Corn, "Hillary Insiders Say They Won't Work for Her If She Hires This Man", *Mother Jones*, 19 Mart 2014.

31. Nina Easton, "Meet Hillary Clinton's Staff Basketball Star - And Consummate Senate Insider", *Fortune*, 28 Mayıs 2015.

32. Peter Nicholas ve Laura Meckler, "Hillary Clinton Taps Hispanics for Likely White House Campaign", *The Wall Street Journal*, 15 Mart 2015.

33. "Amanda Renteria for Campaign", <http://www.amandarenteria.com/> (Erişim tarihi: 1 Kasım 2016).

34. Mary Jordan, "The Race is on for the Latino Vote", *The Washington Post*, 21 Haziran 2015.

kesişmemişti. Zira Palmieri John Edwards'ın ön seçim kampanyasında, Margolis ise Obama ile çalışmıştı. Jennifer Palmieri'nin geçmişinde Beyaz Saray da bulunuyor. Bill Clinton döneminde özel kalem emrinde çalışan Palmieri, Başkan Obama döneminde ise Beyaz Saray İletişim Direktörü olarak görev yaptı. Margolis de geçmişte Obama'nın kıdemli danışmanları arasında yer aldı ve aynı zamanda GMMB adlı siyasi danışmanlık firmasının ortaklığına devam etti. *The Washington Post* gazetesi GMMB'yi, "Piyasadaki medya firmaları arasında Clinton kampanyasına benzer ölçekte bir operasyonun üretim, yaratıcılık ve medyaya ulaşma ayaklarını tek başına yürütebilecek nadir örneklerden biri" olarak tanımlıyor.³⁵

Son olarak Clinton'ın kampanyasında kritik rol oynayan isimler arasında kocası, eski Başkan Bill Clinton geliyor. Bill Clinton 2008 yılı ön seçimlerinde yaptığı konuşmalarda metin dışına çıkması nedeniyle eşinin o dönemki kampanyasını olumsuz etkilemekle suçlanmıştı.³⁶ Bu sene daha dikkatli hareket eden Bill Clinton hem sansasyonel başlıklara sebebiyet vermedi hem de *Politico*'nun Ekim 2016'da yaptığı bir profil haberinde görüleceği gibi perde arkasında Hillary Clinton lehine önemli rol oynadı ve siyasi pazarlıklar yaptı. Clinton hem bağış toplamadaki maharetini gösterdi hem de Hillary Clinton'ın televizyon tartışmalarına hazırlanmasına yardımcı oldu.³⁷ Ohio ve South Carolina gibi kritik eyaletlerde popülerliğini halen koruyan ve kalabalıkları meydanlara çekebilen³⁸ Bill Clinton eşiyile birlikte tüm ülkeyi dolaştı. Hillary Clinton'ın başkan olması halinde Bill

Clinton'a resmi bir görev verilir verilmeyeceği spekülasyon konusu olmaya devam ediyor.³⁹ Eski Başkan Clinton'a yakın bazı isimler Bill'in Hillary Clinton'ın yanında olmaktan mutlu olduğunu söylerken bazıları ise "tanımlı bir görev ve sahip olmayı sevdiğini ve buna ihtiyacı olduğunu" belirtiyorlar.⁴⁰

Clinton'ın kampanyasında kritik rol oynayan isimler arasında hem bağış toplamadaki maharetini gösteren hem de Hillary Clinton'ın televizyon tartışmalarına hazırlanmasına yardımcı olan kocası eski Başkan Bill Clinton bulunuyor.

Kampanyanın sonuna yaklaşıldığı bugünlerde Hillary Clinton'ın önde gözükmesi Clinton kampanyasının şimdiden bir başkanlığa geçiş ekibi oluşturduğu söylentisine yol açtı.⁴¹ Hillary Clinton bu konuda görüş soran gazetecilere Ekim ayı sonunda yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Tabii bir geçiş planımız olacak ama şu anda önümüzdeki ilk hedefe, yani bildiği kadar çok Amerikalıyı bana oy vermeye ikna etme işine odaklanmış durumdayım."⁴² Medyada yer alan bilgilere göre başkanlığa geçiş sürecini yönetmek üzere eski Colorado Senatörü ve İçişleri Bakanı Ken Salazar'la anlaşıldı ve Salazar'ın yanında bir dizi uzman isim bu sürecin ayrıntılarına ilişkin çalışma yürütüyor.⁴³

35. Anne Gearan ve Philip Rucker, "Hillary Clinton Recruits Chief Strategist, Media Adviser for 2015 Effort", *The Washington Post*, 13 Ocak 2015.

36. Kevin Cirilli, "Bill Clinton's 8 Digs at Obama", *Politico*, 5 Eylül 2012.

37. Annie Karni, "Wiki Hack Reveals Bill Clinton's Role in Campaign", *Politico*, 12 Ekim 2016.

38. Tamara Keith, "Is Bill Clinton Helping or Hurting His Wife's Campaign?", NPR, 5 Ekim 2016, <http://www.npr.org/2016/10/05/496670378/is-bill-clinton-helping-or-hurting-his-wifes-campaign>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

39. Philip Elliott, "What Bill Clinton Would do in a Hillary Clinton White House", *Time*, 26 Temmuz 2016.

40. Patrick Healy, "A Worry if Hillary Clinton Wins: What to Do With Bill", *The New York Times*, 26 Temmuz 2016.

41. Andrew Restuccia, Sarah Wheaton ve Nancy Cook, "Clinton's Transition Team Hits the Gas Pedal", *Politico*, 21 Ekim 2016,

42. Jeff Zeleny, "Hillary Clinton Looking Past Trump to Transition Planning", CNN, <http://edition.cnn.com/2016/10/24/politics/hillary-clinton-transition-planning/> (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016).

43. Zeleny, "Hillary Clinton Looking Past Trump to Transition Planning".

Hillary Clinton'ın Dış Politika Takımı

Jacob "Jake" Sullivan Hillary Clinton'ın dış politikadaki baş danışmanı. Bazı spekülasyonlarda Clinton'ın başkan olması halinde adı Özel Kalem Müdürü olarak geçse de Sullivan için daha muhtemel olarak Ulusal Güvenlik Danışmanlığı ya da Ulusal Güvenlik Ajansı (National Security Agency-NSA) Direktörü koltukları anılıyor.⁴⁴ Clinton'ın 2008 yılındaki başarısız kampanyasında siyasi işlerden sorumlu yönetici yardımcısı olarak görev yapan ve aynı zamanda dış politikayla da ilgilenen Sullivan, Clinton yarıştan çekilince Obama kampanyasına katıldı. Hillary Clinton'ın Dışişleri Bakanı olmasıyla burada Özel Kalem Müdürü Yardımcılığı görevine gelen Sullivan en yakınındaki isimlerden biri olarak Clinton'la 112 ülkeye seyahat etti.⁴⁵ 2011 yılında Başkan Obama tarafından Dışişleri Bakanlığı Dış Politika Planlama biriminin başına getirilen⁴⁶ Sullivan, Clinton Bakanlıktan ayrılınca Beyaz Saray'a geçti ve Joe Biden'in dış politika danışmanı oldu. Sullivan'ın kritik görevlerinden biri de İran nükleer müzakerelerinde ABD'nin izleyeceği stratejiyi belirlemek oldu. Sullivan İran'la iletişim kurulması sürecinde ve resmi görüşmeler öncesinde Umman'da gerçekleşen gizli müzakerelerde yer aldı. Hillary Clinton *Hard Choices* adlı anı kitabında Sullivan için "Jake dört yıl boyunca her seyahatimde yanibaşımdaydı" diyor⁴⁷ ve onu "son derece zeki, ağırbaşlı ve sağduyulu" olarak tanımlıyor.⁴⁸ Clinton 2012 yılında yaptığı bir konuşmada da Sullivan'a övgüler yağdırdı:

Jake Sullivan benimle ilk çalışmaya başladığında kocama bu zeki ve gelecek vaat eden yıldızdan söz etmişim... Şimdi dünyanın dört bir yanına beraber seyahat ediyoruz ve insanlar ABD'nin gelecekteki başkanıyla tanışmaktan ne kadar mutlu olduklarını söylüyorlar... E tabii kastettikleri Jake, ben değilim.⁴⁹

Jake Sullivan, Clinton kampanyasına her biri alanında tecrübeli fakat resmi bir şekilde bir araya gelmeden konu başlıklarına göre fikirlerine başvurulmuş yakın dış politika uzmanı kazandırdı.⁵⁰ Bu isimlerden sadece biri olan Laura Rosenberger, Sullivan'ın yardımcısı olarak maaşlı bir pozisyonda kampanyada görev yapıyor. Rosenberger de patronu Sullivan gibi Clinton'ın Dışişleri Bakanlığı ekibi ve Obama'nın Ulusal Güvenlik Konseyi ekibinde yer almıştı.⁵¹ Bu iki isim dışında eski Savunma Bakanı Leon Panetta, eski Ulusal Güvenlik Danışmanı Tom Donilon ve eski Dışişleri Bakanı Albright Stonebridge Danışmanlık Firması'nın kurucularından Madeline Albright gibi isimler de Clinton'ın dış politika ekibinde rol oynuyorlar.⁵² Bununla birlikte bu tecrübeli isimlerin olası bir Clinton kabinesinde görev almaları beklenmiyor. Bu konuda Sullivan gibi Washington sahnesinde yükselen genç uzmanların daha şanslı olduğunu söylemek mümkün. Bu uzmanlar daha çok bölgesel ve tematik alanlara yoğunlaşan "çalışma grupları"nın başkanlığını yapıyorlar. Clinton kampanyasının belirlediği çalışma grupları şunlar: Ortadoğu, Avrupa ve Rusya, Terör Karşıtı Çalışmalar ve İnsan Hakları.⁵³ Bu gruplarla bağlantılı uzmanlar dışında kampanyada danışmanlık yapan ve

44. "Could America Get Even Uglier?", *Foreign Policy*, 17 Ekim 2016, <http://the-e-r-podcast.foreignpolicy.com>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

45. Tim Gihring, "We Just Go to Jake: How a Southwest High Grad Became Hillary Clinton's Go-To Guy", *MinnPost*, 9 Şubat 2016.

46. Josh Rogin, "Jake Sullivan to Become State Department Director of Policy Planning", *Foreign Policy*, <http://foreignpolicy.com/2011/01/25/jake-sullivan-to-become-state-department-director-of-policy-planning>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

47. Hillary Clinton, *Hard Choices* (Simon&Schuster, New York: 2014), s. 28.

48. Tim Gihring, "We Just Go to Jake: How a Southwest High Grad Became Hillary Clinton's Go-To Guy".

49. Hillary Clinton, "Hillary Clinton's Remarks at FP's Transformational Trends' Forum", *Foreign Policy*, <http://foreignpolicy.com/2012/11/30/hillary-clintons-remarks-at-fps-transformational-trends-forum>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

50. John Hudson, "Inside Hillary Clinton's Massive Foreign-Policy Brain Trust", *Foreign Policy*, <http://foreignpolicy.com/2016/02/10/inside-hillary-clintons-massive-foreign-policy-brain-trust/>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

51. Emily Schultheis ve Rebecca Shabad, "Who's Advising 2016ers on Foreign Policy?", CBS News, <http://www.cbsnews.com/news/whos-advising-2016ers-on-foreign-policy/>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

52. Schultheis ve Shabad, "Who's Advising 2016ers on Foreign Policy?".

53. John Hudson, "Inside Hillary Clinton's Massive Foreign-Policy Brain Trust".

TABLO 2: HILLARY CLINTON KAMPANYASI DIŞ POLİTİKA ÇALIŞMA GRUBU

Çalışma Gruplarının Koordinatörü: Daniel Kurtz-Phelan	
<p>Daha önce New America isimli düşünce kuruluşunun Uluslararası Güvenlik biriminde uzman olarak çalışan Kurtz-Phelan, Hillary Clinton'ın Dışişleri Bakanlığı döneminde de 2010-2012 arasında danışmanlığını yapmıştı.</p>	
<p>Ortadoğu Çalışma Grubu Eş Başkanlar:</p> <p> Tara Cofman Wittes Brookings Ortadoğu Politikaları Merkezi'nde yönetici ve kıdemli uzman olarak çalışıyor. Wittes Clinton Dışişleri Bakanlığının Yakın Doğu'dan sorumlu müsteşar yardımcılığı görevindeydi.</p> <p> Derek Chollet German Marshall Fund Güvenlik ve Savunma Politikaları programında kıdemli danışmanlık yapıyor. Geçmiş görevleri arasında Uluslararası Güvenlik'ten sorumlu Savunma Bakanı Yardımcılığı ve Başkan Obama'nın özel danışmanlığı pozisyonları yer alıyor.</p> <p> Prem Kumar eski Dışişleri Bakanları'ndan Madeline Albright'ın kurduğu ve başkanlığını yaptığı Albright Stonebridge Group adlı danışmanlık firmasında Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan sorumlu Başkan Yardımcısı. Daha önce Başkan Obama'nın Ulusal Güvenlik Konseyi'nde görev yapmıştı.</p>	<p>Avrupa ve Rusya Çalışma Grubu Eş Başkanlar:</p> <p> Stanford Üniversitesi'ne bağlı Freeman Spogli Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü Direktörü ve kıdemli uzman olan Michael McFaul aynı üniversitedeki Hoover Enstitüsü'nde uzman olarak görev yapıyor. 2012-2014 yılları arasında ABD'nin Moskova Büyükelçisi olarak görev yapan McFaul bundan önce Ulusal Güvenlik Konseyi'nde Rusya ve Avrasya Masası'nın direktörüydü.</p> <p> Philip Gordon New York merkezli düşünce kuruluşu Dış İlişkiler Konseyi'nde (Council on Foreign Relations) kıdemli uzman olarak görev yapıyor. Geçmişinde Başkan Obama'nın özel danışmanlığı, Beyaz Saray Ortadoğu ve Kuzey Afrika Koordinatörlüğü ve Hillary Clinton döneminde Avrupa ve Avrasya'dan Sorumlu Bakan Yardımcılığı gibi görevler bulunuyor.</p> <p> Julianna Smith Center for a New American Security adlı düşünce kuruluşunda Strateji ve Devlet Politikası Masası'nın Direktörü. Daha önce Başkan Obama'nın Ulusal Güvenlik Danışman Yardımcısı olarak görev yapmıştı.</p>
<p>Terörle Mücadele Çalışma Grubu Eş Başkanlar:</p> <p> Rand Beers 2014-2015 yılları arasında Başkan Obama'nın İç Güvenlik Danışman Yardımcısı olarak çalıştı. 2013-2014 yılları arasında ise İç Güvenlik Bakanlığı Direktörlüğü'ne vekâlet etti. Beers terörle mücadele çalışmalarında en tecrübeli isimler arasında sayılıyor.</p> <p> Dan Benjamin Clinton'ın Dışişleri Bakanlığı döneminde bakanlığın Terörle Mücadele Çalışmaları Koordinatörü olarak görev yaptı.</p> <p> Matthew Spence 2012-2016 arasında Savunma Bakanlığı'nda Ortadoğu Politikalarından Sorumlu Bakan Yardımcısı olarak görev yaptı.</p>	<p>İnsan Hakları Çalışma Grubu Eş Başkanlar:</p> <p> Harold Koh 2009-2013 arasında Dışişleri Bakanlığı'na hukuk danışmanlığı yaptı. Bundan önce Yale Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Dekanı olarak görev yapıyordu. Koh Bill Clinton'ın başkanlığı sırasında Demokrasi, İnsan Hakları ve Çalışmadan sorumlu Bakan Yardımcılığı yapmıştı.</p> <p> Mike Posner New York Üniversitesi Stern School of Business Etik ve Finans Profesörü. 2009'dan 2013'e kadar, Dışişleri Bakanı Clinton zamanında Demokrasi, İnsan Hakları ve Çalışmadan Sorumlu Bakan Yardımcısı olarak görev yaptı.</p>

olası bir Clinton yönetiminde üst düzey görevlere gelmesi beklenen bir dizi başka isim de bulunuyor.

Örneğin Hillary Clinton'ın Savunma Bakanlığı için Michèle Flournoy'u aday göstereceğine kesin gözüyle bakılıyor. Flournoy 2009-2012 yılları arasında Obama yönetiminde Pentagon'un üç numaralı koltuğu olan Politikadan Sorumlu Savunma Bakanlığı Müsteşarı pozisyonunda

görev yaptı. Bu görevi sırasında Flournoy'un sorumluluk alanları arasında diğer önde gelen konu başlıklarının yanı sıra Suriye dosyası da yer aldı.⁵⁴

54. Patrick Tucker, "Hillary Clinton's Likely Defense Secretary Wants More US Troops Fighting ISIS and Assad", <http://www.defenseone.com/politics/2016/06/hillary-clinton-likely-defense-secretary-wants-more-us-troops-fighting-isis-and-assad/129248>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016).

TABLO 3: HILLARY CLINTON'IN MUHTEMEL KABİNESİ

 <p>Joe Biden Geçmişi: Clinton'la Senato'da ve Obama yönetiminde beraber görev yaptı. Mevcut Pozisyonu: ABD Başkan Yardımcısı Muhtemel Pozisyonu: Dışişleri Bakanı</p>	 <p>Nicholas "Nick" Burns Geçmişi: Clinton Dışişleri Bakanı iken kısa süre Siyasi İşlerden Sorumlu Müsteşar olarak görev yaptı. Mevcut Pozisyonu: Harvard Üniversitesi Kennedy School of Government'da Profesör Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>
 <p>William "Bill" Burns Geçmişi: Clinton Dışişleri Bakanı iken Bakan Yardımcısı olarak görev yaptı. Mevcut Pozisyonu: Carnegie Endowment for International Peace adlı düşünce kuruluşünün başkanı Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>	 <p>Kurt Campbell Geçmişi: Clinton Dışişleri Bakanı iken Doğu Asya ve Pasifikten Sorumlu Bakan Yardımcısı Mevcut Pozisyonu: The Asia Group adlı danışmanlık firmasının Başkanı ve Yönetim Kurulu Başkanı Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>
 <p>Tom Donilon Geçmişi: Obama yönetiminde Ulusal Güvenlik Danışmanı Mevcut Pozisyonu: Hillary Clinton'ın Başkanlığa Geçiş Ekibinin Eş Başkanı Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>	 <p>John Kerry Geçmişi: Clinton'la birlikte Senato'da görev yaptı ve Obama yönetiminde Clinton'ın halefi oldu. Mevcut Pozisyonu: Dışişleri Bakanı Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>
 <p>Ron Klain Geçmişi: 18 ay boyunca Clinton'ın televizyon tartışmalarına hazırlanmasında ana rol oynadı. Bill Clinton'ın başkanlık kampanyalarında görev yaptı. Mevcut Pozisyonu: Siyasi Danışman Muhtemel Pozisyonu: Özel Kalem Müdürü</p>	 <p>Michele Flournoy Geçmişi: Clinton kampanyasına savunma ve dışişleri konularında danışmanlık yaptı. Mevcut Pozisyonu: Center for a New American Security (CNAS) adlı düşünce kuruluşünün kurucusu ve yönetim kurulu üyesi Muhtemel Pozisyon: Savunma Bakanı</p>
 <p>Tom Nides Geçmişi: Clinton Dışişleri Bakanı iken Yönetimden Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcılığı yaptı. Mevcut Pozisyonu: Morgan Stanley Başkan Yardımcısı Muhtemel Pozisyonu: Özel Kalem Müdürü</p>	 <p>John Podesta Geçmişi: Bill Clinton'ın Özel Kalem Müdürü Mevcut Pozisyonu: Hillary Clinton'ın Kampanya Müdürü Muhtemel Pozisyon: Özel Kalem Müdürü</p>
 <p>Wendy Sherman Geçmişi: Clinton Dışişleri Bakanı iken Siyasi İşlerden Sorumlu Müsteşar, İran nükleer müzakerelerinde Amerikan tarafının müzakerecisi Mevcut Pozisyonu: Albright Stonebridge Group adlı danışmanlık şirketinde kıdemli danışman Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>	 <p>Jacob "Jake" Sullivan Geçmişi: Obama'nın danışmanlığını ve Biden'ın ulusal güvenlik danışmanlığını yaptı. Mevcut Pozisyonu: Clinton kampanyasında dış politika danışmanlığı Muhtemel Pozisyon: National Security Agency (NSA) Direktörü ya da Özel Kalem Müdürü</p>
 <p>Strobe Talbott Geçmişi: Aile dostu ve Bill Clinton döneminde Dışişleri Bakan Yardımcısı Mevcut Pozisyonu: Brookings Institution adlı düşünce kuruluşünün başkanı Muhtemel Pozisyon: Dışişleri Bakanı</p>	 <p>Tom Vilsack Geçmişi: Clinton'larla uzun zamandan bu yana aile dostu Mevcut Pozisyonu: Tarım Bakanı Muhtemel Pozisyon: Özel Kalem Müdürü</p>

Flournoy'un 2007 yılında kurduğu Center for a New American Security (CNAS) adlı düşünce kuruluşunun⁵⁵ muhtemel bir Clinton başkanlığında yönetime bir dizi üst düzey siyasi memur vermesi bekleniyor. Flournoy'un Clinton kampanyasında resmi bir görevi bulunmuyor. Fakat eski Pentagon yetkilisi bir yandan DEAŞ karşıtı koalisyonun güçlendirilmesi ve Suriye'de uçuşa yasak bölgeler kurulması gibi önerilerini güçlü şekilde seslendiriyor.⁵⁶ Flournoy bu görüşlerini aralarında Juliane Smith ve Kurt Campbell gibi diğer Clinton kampanyası danışmanlarının da bulunduğu bir dizi uzmanla birlikte hazırladıkları bir CNAS raporunda dile getiriyor. Juliane Smith, Clinton kampanyasının Avrupa ve Rusya çalışma grubunda yer alan bir isim. Clinton kampanyasına dışarıdan danışmanlık yapan Kurt Campbell'in ismi ise olası Dışişleri Bakanı adayları arasında geçiyor.⁵⁷ Campbell, Clinton döneminde Asya'dan Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı görevinde bulunmuştu. Keza Campbell Clinton'un 2011 yılında öncülük ettiği Asya pivotu⁵⁸ yani ABD'nin siyasi çıkarları için Asya'ya öncelik vermesi gerektiği yönündeki politikasının mimarları arasında yer almıştı.⁵⁹

İsimleri Dışişleri Bakanlığı için geçen diğer danışmanlar arasında Amerikan Dışişleri Bakanlığının önde gelen kariyer diplomatlarından Nicholas Burns ve William Burns yer alıyor. Nicholas "Nick" Burns 2008 yılında Siyasi İşlerden Sorumlu Dışişleri Müsteşarı iken emekliye ayrıldı. Bu sırada çok kısa süre Clinton'la birlikte çalışan

Burns, Hillary Clinton'un "Amerika'nın ihtiyaç duyduğu Başkan" olduğunu söyledi. Burns bu başlıkla *USA Today* gazetesinde kaleme aldığı bir yazıda Clinton hakkında şunları yazdı:

Diğer dünya liderleri Hillary Clinton'un liderliği, zekası ve kişiliğine saygı duyuyorlar. Bunlar bir Amerikan başkanında bulunması gereken hayati özellikler. Clinton aynı zamanda dostlarımız ve müttefiklerimizle birlikte çalışabilecek ve düşmanlarımıza karşı sert durabilecek bir mizaca sahip. Benim değerlendirmeme göre Clinton diğer adaylarla kıyasladığımızda bu zor zamanlarda ülkemize liderlik yapabilecek en iyi isim.⁶⁰

Nicholas Burns ayrıca Donald Trump'ı da sıklıkla eleştirdi. Burns, Trump'ın seçim sonuçlarını kabul etmeyeceğine dair ifadelerini "vahim bir hata" olarak tanımladı.⁶¹ Nicholas Burns gibi William "Bill" Burns'un adı da Dışişleri Bakanlığı koltuğu için geçiyor. Amerikan Dışişlerinde 30 yılı aşkın tecrübesi bulunan Burns 2014 yılında emekli olmadan önce son olarak John Kerry'nin Dışişleri Bakan Yardımcılığı'nı yaptı. Bakanlıktan ayrılmasından sonra Carnegie Endowment for Peace'in Başkanı⁶² olan Burns'un uzmanlık alanı Orta ve Yakın Doğu bölgesi. Burns aynı Jake Sullivan gibi İran nükleer müzakerelerine zemin hazırlayan görüşmelerde kritik rol oynamıştı.⁶³ Geçmişinde Rusya nezdinde büyükelçilik gibi bir kıdem de bulunan Burns daha çok siyasi isimlerin getirildiği Dışişleri Bakan Yardımcılığı koltuğuna oturan ikinci kariyer diplomatı olarak da önem taşıyor.⁶⁴

55. Center for a New American Security (CNAS), <https://www.cnas.org/people/mich%C3%A8le-flournoy>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

56. "Extending American Power", Center for a New American Security, <https://www.cnas.org/publications/reports/extending-american-power-strategies-to-expand-u-s-engagement-in-a-competitive-world-order>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

57. Edward-İsaac Dove, "Insiders game out Clinton's Cabinet" Politico, <http://www.politico.com/story/2016/08/insiders-game-out-clintons-cabinet-226599>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

58. Americas Pacific Century, <http://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

59. Natalie Sambhi, "The Puzzles of The Pivot: America in the Asia-Pacific", War on The Rocks, <http://warontherocks.com/2016/10/the-puzzles-of-the-pivot-america-in-the-asia-pacific>, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2016)

60. Nicholas Burns, "Hillary Clinton is the President We Need: Nicholas Burns", *USA Today*, 18 Şubat 2016.

61. Alexander Burns, "Donald Trump's Defiance is Seen as 'Colossal Mistake' That Threatens U.S. Image", *The New York Times*, 20 Ekim 2016.

62. "William J. Burns", Carnegie Endowment for International Peace, <http://carnegieendowment.org/experts/1014>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

63. Susan B. Glasser, "You Can't Bomb it Away", *Politico Magazine*, 15 Mart 2015, <http://www.politico.com/magazine/story/2015/03/bill-burns-interview-iran-talks-116078>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

64. Glasser, "You Can't Bomb it Away".

TABLO 4: CLINTON'A EN FAZLA BAĞIŞ YAPAN İLK 5 İSİM	
	<p>S. Donald Sussman</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mesleği: Yatırım Fonu Yöneticisi - Yaşı: 70 - Amerika'nın Öncelikleri Aksiyon Komitesi'ne (Priorities USA Action) 20.600.000 dolar bağış yaptı.
	<p>J.B. ve M.K. Pritzker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mesleği: Pritzker Group'da yatırımcı ve Hyatt Oteli'nin varisi - Kız kardeşi ve Penny Pritzker halen Ticaret Bakanı - Yaşı: 71 - Amerika'nın Öncelikleri Aksiyon Komitesi'ne (Priorities USA Action) 16.700.000 dolar bağış yaptı.
	<p>Haim ve Cheryl Saban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hem Amerikan hem İsrail vatandaşı - Yaşı: 72 - Amerika'nın Öncelikleri Aksiyon Komitesi'ne (Priorities USA Action) 11.900.000 dolar bağış yaptı.
	<p>George Soros</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mesleği: Soros Fonu ve Quantum Fonu şirketlerinde Yatırım Fonu Yöneticisi ve Açık Toplum Vakıfları'nın başkanı - Macar ve İsrail vatandaşı - Yaşı: 86 - Amerika'nın Öncelikleri Aksiyon Komitesi'ne (Priorities USA Action) 9.900.000 dolar bağış yaptı.
	<p>S. Daniel Abraham</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slim-fast adlı zayıflama ürünü şirketinin kurucusu - İsrail-Filistin sorununa çözüm bulmayı amaçlayan S. Daniel Abraham Ortadoğu Barış Merkezi'nin ana donörü - Yaşı: 97 - Amerika'nın Öncelikleri Aksiyon Komitesi'ne (Priorities USA Action) 9.900.000 dolar bağış yaptı.

Hillary Clinton'ın Kampanyasına Bağış Yapan İsimler

Clinton kampanyasının 2016'da aldığı doğrudan bağışların çoğu Amerika için Hillary (Hillary for America) adlı resmi kampanya organizasyonu aracılığıyla gerçekleşti ve toplam 445 milyon 400 bin dolar bağış toplandı. Bunun yanı sıra "kampanya dışı gruplar"dan yani partiye bağlı Demokratik Ulusal Komite ve siyasi eylem komitesi (Political Action Committee-PAC) ya da süper siyasi eylem komitelerinden (SuperPAC) de 161 milyon 240 bin dolarlık ek gelir geldi. PAC olarak adlandırılan gruplar kampanya finansmanı yasaları uyarınca her bireyden ancak 2.500 dolarlık bağış alabiliyor. SuperPAC'ler ise adayların kampanyalarıyla koordineli şekilde çalışmıyor fakat sınırsız miktarda bağış kabul edebiliyorlar.⁶⁵ Hillary Clinton'a destek veren SuperPAC'ler içinde

65. Gregory J. Krieg, "What Is a Super PAC? A Short History", *ABC News*, 9 Ağustos 2012.

en önde geleni Amerika'nın Öncelikleri Hareketi (Priorities USA Action) isimli organizasyon ve Priorities USA, Hillary Clinton için harcanan paranın yüzde 70'ini temsil ediyor. Bu grubun yönetiminde geçmişte Obama'nın kampanyalarında yöneticilik yapan Jim Messina ve Buffy Wicks yer alıyor.⁶⁶ Bu grubun yönetiminde ve çalışanları arasında önde gelen Demokrat Parti'li siyasi danışmanlardan Guy Cecil ve eski Michigan Eyaleti Valisi Jennifer Granholm ile Hillary Clinton'un 2008 yılındaki kampanyasının finans direktörü Jonathan Mantz da yer alıyor.⁶⁷

Priorities USA toplamda 157 milyon 959 bin dolarlık bağış topladı. Bu gruba en fazla bağış veren ilk 23 ismin katkılarının 2 milyon doları geçtiğini görüyoruz. Priorities USA gibi SuperPAC'lere yapılan bağışlar genelde bireylerden ziyade şirketler, yatırım fonları, sendikalar ve vakıflar aracılığıyla geliyor. Örneğin bunlar arasında Dreamworks isimli animasyon film stüdyosu, İşçiler ve Tesistatçılar Sendikası ve milyarder iş adamı George Soros'a ait olan Soros Fon Yönetimi şirketi bulunuyor.⁶⁸ Tabii bu grupların arkasında Soros örneğinde olduğu gibi Hillary Clinton'ı desteklemeye karar veren zenginler bulunuyor. Yine bu isimlerin birden fazla şirket aracılığıyla bağış yaptıklarını görüyoruz. Örneğin Clinton kampanyasına bağış yapan Palomo Ortaklığı ve Palomo Danışman Ortaklığı şirketlerinin ikisi de milyarder iş adamı Donald Sussman tarafından kontrol ediliyor.⁶⁹ Sussman bu ve diğer şirketleri aracılığıyla yaptığı bağışlarla kampanyaya en fazla para veren destekçi olarak öne çıkıyor.⁷⁰ Sussman SuperPAC'ların sınırsız bağış toplayabilen kurumlar olarak oluşmasına izin veren ve Citizens United kararı olarak bilinen

66. Pro-Clinton Super PACs, <http://www.p2016.org/clinton/clintonsuperpacorg.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

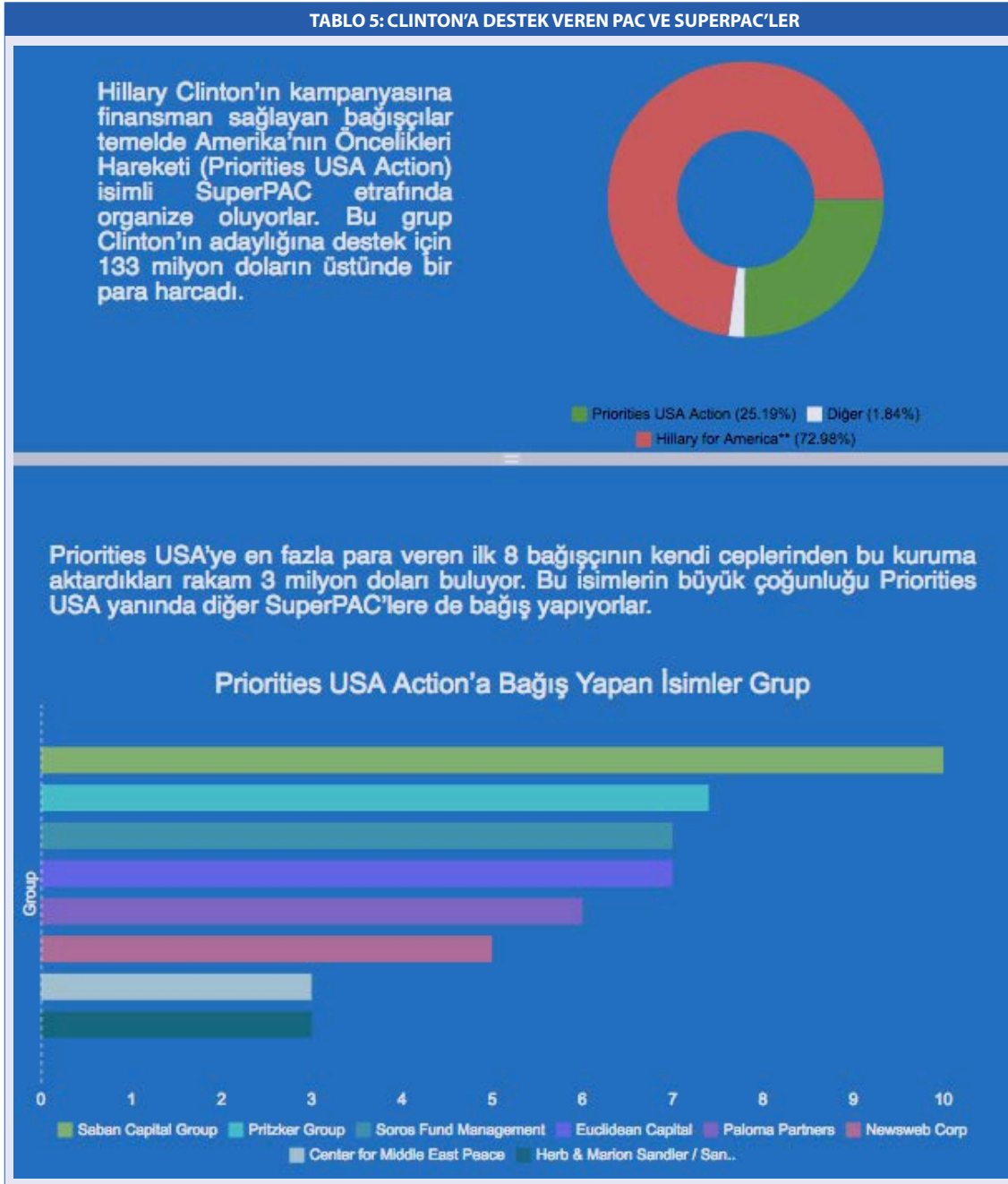
67. Katie Glueck, "The power players behind Hillary Clinton's Campaign", *Politico*, 4 Aralık 2015.

68. "Top Contributors, Federal Election Data for 2016 Cycle", Open Secrets.org, <https://www.opensecrets.org/pres16/contributors?cycle=2016&cid=N00000019&src=o&type=f>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

69. "Top Contributors, Federal Election Data for 2016 Cycle".

70. Matea Gold ve Anu Narayanswamy, "How Mega-donors Helped Raise \$1 Billion for Hillary Clinton", *The Washington Post*, 24 Ocak 2016.

TABLO 5: CLINTON'A DESTEK VEREN PAC VE SUPERPAC'LER

Yüksek Mahkeme kararının en büyük eleştirilerinden birisi ve bağışlarının arkasında Clinton'ın bu karara dönük eleştirileri yer alıyor. Sussman bu konuda şunu söylüyor: "Amacımın seçimlere para karışmaması olduğu gözönüne alındığında seçimlere milyonlarca dolar para yatırmamın garip gözüktüğünü kabul ediyorum."⁷¹

71. Gold ve Narayanswamy, "How Mega-donors Helped Raise \$1 Billion for Hillary Clinton".

Susman gibi seçim kampanyalarının paraya bağımlı olmasını eleştiren Clinton'ın en büyük destekçilerinden S. Daniel Abraham da bu konuda *The Washington Post*'a verdiği bir mülakatta Sussman'a benzer şekilde, "Benim tercihim de bağış oranlarının kısıtlanması ama ne yapalım, kurallar limitsiz bağışlara izin veriyor" diyor.⁷²

72. Gold ve Narayanswamy, "How Mega-donors Helped Raise \$1 Billion for Hillary Clinton"..

Priorities USA'ye kampanyanın son aylarında ve büyük oranlarda bağış yapan isimlerden bir diğeri ise Facebook'un kurucularından Dustin Moskovitz. Clinton'ı destekleyen Demokrat Parti yanlısı gruplara toplam 20 milyon dolara yakın bağış yapacağını açıklayan Moskovitz bu bağışların çoğunu Asana isimli şirketi aracılığıyla yapıyor.⁷³ New York City şehrinin eski belediye başkanlarından milyarder iş adamı Michael Bloomberg de Clinton'a destek veren zenginler arasında ön sıralarda yer alıyor.⁷⁴

Seçimlerin son haftasına girildiğinde Clinton kampanyası birçok ankette önde gözükmelelerinin de etkisiyle bağışçıları Demokrat adayların Senato yarışlarına destek vermeye yönlendiriyor. Clinton'ın seçimleri kazanması kesinleşmeye başladıkça Demokratlar için öncelik Senato'da yeniden çoğunluk sağlamak olacak. Örneğin Clinton'ın en büyük destekçilerinden milyarder iş adamı J. B. Pritzker CNN'e yaptığı bir açıklamada şunları söyledi: "Hillary Demokrat Parti'li senato adaylarına destek olmak için elinden geleni yapıyor. Biz de onu takip edeceğiz. Demokratların çoğunlukta oldukları bir Senato istiyorum. Hepimiz buna yardım edeceğiz."⁷⁵

DONALD TRUMP'IN KAMPANYA TAKIMI

Kampanyasının başından beri Trump merkeze yakın Cumhuriyetçilerden destek almakta zorlandı. Trump birçok alanda sıra dışı bir kampanya gerçekleştirdi. Trump'ın başkanlık kampanyasında olan birçok isim siyasette yeni olmalarının ötesinde özellikle ulusal düzeyde başkanlık kampanyası yürütmüş isimler değil. Trump'ın ön

seçimlerde kampanya yöneticisi Corey Lewandowski'ydi. Lewandowski siyasi operasyon adamı olmasına rağmen daha önce hiçbir başkanlık kampanyası yürütmemişti.⁷⁶ Agresif davranışları yüzünden kötü bir ün yapan Lewandowski'nin Cumhuriyetçi Ulusal Komite Başkanı Reince Priebus gibi birçok Cumhuriyetçi parti lideriyle arası iyi değildi.⁷⁷ Buna rağmen Trump'ın ön seçimlerde bütün Cumhuriyetçi rakiplerini alt etmesini sağlamıştı.

Trump kampanyası 2016 Mart ayında Paul Manafort'u takıma dahil etti. Manafort önce kampanya başkanı ve sonra Lewandowski'nin yerine kampanya yöneticisi oldu. Trump ve Lewandowski'nin aksine siyasetin dışından olmayan tam da Washington'ı temsil eden bir isim olan Manafort'un tartışmalı bir geçmişi olduğunu da belirtmek gerekir. Manafort, Trump'a şüpheli yaklaşan Cumhuriyetçileri teskin etmek için Trump'ın ilerleyen zamanlarda daha "başkana yakışır" bir profil sergileyeceğini söyledi. Lewandowski ise, "Bırakın Trump, Trump olsun" diyerek tavrını göstermişti.⁷⁹ Manafort, Trump kampanyasını daha geleneksel bir yaklaşıma doğru çekmeye çalışırken daha önce Ukrayna Başkanı Viktor Yanukovich lehine Washington'daki lobi faaliyetleri ile gündeme geldi.⁸⁰

Trump kampanyası sonunda hem Manafort hem de Lewandowski'nin işine son verdi. Lewandowski'nin işine Haziran ayında son verilirken bunda özellikle Trump'ın kızı Ivanka Trump ve Paul Manafort'un etkili olduğu

73. Michelle Fox, "Why I donated \$20 Million to Defeat Donald Trump: Facebook Co-founder Dustin Moskovitz", CNBC, 21 Ekim 2016.

74. Steven Overly, "Why this Facebook Co-founder is Donating Big Money to Hillary Clinton", *The Washington Post*, 24 Ekim 2016.

75. Manu Raju, "Clinton Camp wants Donors to Give Resources to Senate majority", CNN Politics, <http://www.cnn.com/2016/10/26/politics/hillary-clinton-democrats-senate-majority-donors>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

76. Karen Tumulty "Who is Corey Lewandowski? His rise — and his Relationship with Donald Trump", *The Washington Post*, 30 Mart 2016.

77. Maggie Haberman, Alexander Burns ve Ashley Parker, "Donald Trump Fires Corey Lewandowski, His Campaign Manager", *The New York Times*, 20 Haziran 2016.

78. Kenneth P. Vogel, Ben Schreckinger ve Hadas Gold, "Trump Campaign Manager's Behavior Prompted Staff Concerns", *Politico*, 15 Mart 2016.

79. Steve Peoples ve Thomas Beaumont, "Correction: Campaign 2016 Story", *The Big Story*, <http://bigstory.ap.org/article/97f2c296579425c9825d6ea79aa2363/trump-cruz-feud-shifts-luxury-seaside-resort-florida>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

80. Steven Lee Myers ve Andrew E. Kramer, "How Paul Manafort Wielded Power in Ukraine Before Advising Donald Trump", *The New York Times*, 31 Temmuz 2016.

TABLO 6: DONALD TRUMP'IN KAMPANYA EKİBİ

 <p>Stephen Bannon -17 Ağustos 2016'dan bu yana Trump'ın başkanlık kampanyasının yönetici başkanı -Breitbart isimli muhafazakar haber sitesinin yönetim kurulu başkanlığından geçici izinli olarak ayrıldı ve kampanyaya katıldı.</p>	 <p>Kellyanne Conway -17 Ağustos 2016'dan bu yana Trump kampanyasının yöneticisi -The Polling Company/WomanTrend isimli kamuoyu yoklaması şirketinin başkanı ve yönetim kurulu başkanı</p>
 <p>Ivanka Trump -Kampanyada resmi bir görevi yok -Donald Trump'ın kızı -Trump'a ait şirketler grubu Trump Organizasyonu'nun Başkan Yardımcısı</p>	 <p>Jared Kushner -Kampanyada resmi bir görevi yok -Donald Trump'ın damadı -Kushner Properties şirketinin ve The New York Observer gazetesinin sahibi</p>

haberlerde yer aldı.⁸¹ Manafort ise Lewandowski'den hemen bir iki ay sonra Ağustos ortalarında kampanyadan ayrıldı. Yanukovich ilişkisi geçmişi ve Trump'la giderek artan gerginliği Manafort'un ayrılışının sebepleri arasında gösteriliyor.⁸² Manafort'un yerine Breitbart News adlı aşırı muhafazakar yayın kanalının eski yönetici başkanı olan Stephen K. Bannon getirilirken kampanyanın başına da Kellyanne Conway geçti.⁸³ Bu değişiklikler Trump'ın "başkanlık yarışını kendi istediği gibi tamamlamak istemesi" ve sıra dışı stratejisine dönüş olarak yorumlandı.⁸⁴

Şu an itibarıyla Bannon, Conway, Trump'ın kızı Ivanka Trump ve onun kocası Jared Kushner, Trump kampanyasının kilit isimleri olarak öne çıkıyor. İletişim Direktörü Hope Hicks gibi diğer çalışanları öne çıksa da rolleri sınırlı kaldı ve kampanyanın ana odak noktası Trump'ın kendisi oldu. Trump, Bannon ve Conway'ı

kampanyaya dahil ettiği aşamada "kazanmayı seven ve bilen çok kalifiye ve müthiş becerikli" kişiler olarak tanıtmıştı. Bu isimlerin hiçbirinin siyasi kampanya yürütme tecrübesi olmaması merkeze yakın Cumhuriyetçileri endişelendirmeye devam ediyor.⁸⁵

Bannon aşırı sağcı Breitbart News adlı yayın organının yönetici başkanı olmasıyla tanınıyor. Breitbart ön seçimlerin başından beri Trump'ı destekliyor. Cumhuriyetçi partinin üst liderlik kadrosunu eleştiren Bannon'ın kampanyada yükselişi, Trump'ın merkeze yakın Cumhuriyetçileri kabullenmeyi veya onlarla arasını bulmayı düşünmediğini gösteriyor.⁸⁶ Haziran 2015'te, kampanyaya dahil olmadan yaklaşık bir sene önce Bloomberg, Bannon'ı ABD'deki en tehlikeli siyasi operasyon adamı olarak tanımlamış ve Bannon'ın "Clinton gibi demokratlar kadar Boehner ve Bush gibi merkeze yakın Cumhuriyetçilerin de üzerine gitmeye niyetli" olduğunu kaydetmişti.⁸⁷

81. MJ Lee, Dana Bash and Gloria Borger, "Corey Lewandowski out as Trump Campaign Manager", CNN Politics, <http://www.cnn.com/2016/06/20/politics/corey-lewandowski-out-as-trump-campaign-manager/index.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

82. Maggie Haberman and Jonathan Martin, "Paul Manafort Quits Donald Trump's Campaign After a Tumultuous Run", *The New York Times*, 19 Ağustos 2016.

83. Robert Costa, Dan Balz ve Jose A. DelReal, "Trump Campaign Chairman Paul Manafort Resigns", *The Washington Post*, 19 Ağustos 2016.

84. Robert Costa, Jose A. DelReal ve Jenna Johnson, "Campaign Shake-up Signals that Trump will Finish Race on his own Terms", *The Washington Post*, 17 Ağustos 2016.

85. "Donald J. Trump Announces Major Campaign Hires", Trump Pence, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/donald-j.-trump-announces-major-campaign-hires>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

86. Kyle Cheney, "Trump Brings GOP Establishment-basher on Board", *Politico*, 17 Ağustos 2016.

87. Joshua Green, "This Man is the Most Dangerous Political Operative in America", Bloomberg Politics, <https://www.bloomberg.com/politics/graphics/2015-steve-bannon>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

Bannon resmi olarak 2016 Ağustos'undan beri kampanyada çalışıyor olsa da Trump uzun zamandır Breitbart'ın fikirleri ve politika önerilerini benimsiyor. Cumhuriyetçi Parti ön seçimler sırasında Bannon'ın sert bir biçimde Trump yanlısı yayın politikasını benimsediği ve hatta bir defasında o zaman Florida'da kampanya başkanı olan Lewandowski tarafından fiziki saldırıya uğrayan bir Breitbart çalışanının karşısında Trump kampanyasının tarafında yer aldığı biliniyor. 2015 Ağustos'una ait e-postalardan anlaşıldığı kadarıyla Bannon, Trump'ın kampanyasının başkanı olduğunu ve Breitbart'ın da adeta Trump'ın yayın niteliği taşıdığını ifade etmişti.⁸⁸ Ekim sonlarında *Politico* tarafından yayınlanan bir habere göre üst düzey Breitbart çalışanları bir liberal aktivistle iş birliği yapmışlar ve “Marco Rubio ve Ted Cruz'u sabote ederek Trump'ı Cumhuriyetçi aday olarak seçtirmeye” çalışmışlardı.⁸⁹

Trump kampanyası temelde Donald Trump'ın kendisi tarafından yürütüldü. Kampanyanın başında kim olursa olsun adayın kendisine ve sürekli değişen pozisyonlarına bağlı olarak kampanya yürütmek zorunda kaldı.

Uzun bir kamuoyu yoklama geçmişi olan Conway, Trump'ın kilit isimleri arasında 21 yıllık tecrübesiyle en fazla siyasi geçmişi olan kişi olarak öne çıkıyor.^{90,91} Conway ayrıca ilk defa Cumhuriyetçi bir adayın kampanya yöneticiliği-

ni yapması itibarıyla da tarihe geçti.⁹² Trump'ın asker oğulları Irak'ta ölen Müslüman Khan ailesiyle girdiği polemik yüzünden kamuoyu yoklamalarında yaşadığı düşüşünün durdurulmasında Conway'in kampanyaya dahil olmasının payının büyük olduğu söyleniyor.⁹³ Daha önce Ted Cruz için kamuoyu yoklamaları yapan Chris Wilson, Conway'le ilgili olarak şunları söylemişti: “Conway'in muhafazakar pozisyonları ana akım söyleme daha kolaylıkla yaklaştırıp şekillendirebilen geniş bir tecrübesi var.” Ayrıca Conway'in, “Trump'ın öfke patlamalarını kontrol etmesine yardım ettiği ve daha fazla bir devlet adamı tonu yakalamasını sağladığı” ifade ediliyor.⁹⁴ Seçimlerde son düzlüğe girilirken Conway'in, Trump'ın mesajını şekillendirmesi nihai zafere ulaşmalarında kritik önemi haiz olabilir.

Conway kampanyaya katılmadan önce de Cumhuriyetçi adaylara kadın oylarını getirmeyi amaçlayan projelerde çalışmıştı. Trump kampanyasında bu misyonuna devam eden Conway Trump'ın kadınlar arasındaki kabul oranının artması için çalışmaya devam ediyor.⁹⁵ Ekim ayının başında Trump düşük kamuoyu yoklaması rakamlarını ve kendisinden uzaklaşan Cumhuriyetçi siyasetçilerin negatif etkisini tecrübe ederken Conway sürekli “yarışın henüz bitmediği” mesajını vermeye devam etti.⁹⁶ Conway ve Bannon'ın başkanlık kampanyası yürütmekte ciddi tecrübeleri olmamasına rağmen, mesaj konusunda iki karşı uçta yer aldıklarını söylemek mümkün. Conway, Trump'ın sert söylemlerini yumuşatmaya çalışırken, Bannon'ın kampanya-

88. Asawin Suebsaeng, “Breitbart Boss Stephen Bannon Bragged in 2015: ‘I’m Trump’s Campaign Manager’”, *The Daily Beast*, <http://www.thedailybeast.com/articles/2016/10/11/breitbart-boss-stephen-bannon-bragged-in-2015-i-m-trump-s-campaign-manager.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

89. Hadas Gold, “Breitbart Coordinated with Liberal Activist and Organizer Who Disrupted GOP Primary Campaign Events”, *Politico*, 25 Ekim 2016.

90. “The People Behind Hillary Clinton and Donald Trump”, *Aljazeera.com*, <http://interactive.aljazeera.com/aje/2016/us-elections-2016-inner-circles/index.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

91. Ryan Lizza, “Kellyanne Conway’s Political Machinations”, *The New Yorker*, 17 Ekim 2016.

92. Lizza, “Kellyanne Conway’s Political Machinations”.

93. Clare Malone, “Can Kellyanne Conway Get Donald Trump To Stop Alienating Women?”, *FiveThirtyEight*, <http://fivethirtyeight.com/features/can-kellyanne-conway-get-donald-trump-to-stop-alienating-women>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016)

94. Alex Altman ve Zeke J. Miller, “Why Donald Trump Picked Kellyanne Conway to Manage his Campaign”, *Time*, <http://time.com/4462283/donald-trump-kellyanne-conway-campaign-manager>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

95. Danielle Paquette, “Inside Donald Trump’s Strategy to Win Back Women”, *The Washington Post*, 20 Temmuz 2016.

96. Louis Nelson, “Trump Campaign Manager Adamant that ‘The Race is not over’”, *Politico*, 25 Ekim 2016.

nın daha ayrıştırıcı ve sert söylemlerinin arkasında olduğu görülüyor. İki arasındaki dinamiğin Trump'a nispeten geniş bir hareket alanı yarattığı söylenebilir.

Ivanka Trump'ın resmi bir rolü olmamasına rağmen kampanyayla oldukça iç içe olması dikkat çekiyor. *Vanity Fair*'e göre Lewandowski'nin kovulmasında Ivanka'nın "ya o, ya ben" diyerek ultimatom vermesi etkili oldu.⁹⁷ Ancak yakın zamanlarda kampanyadan biraz daha kendini çekmiş görünüyor.⁹⁸ *Harper's Bazaar*'a verdiği bir mülakatta kendi rolünü "sadece Trump'ın kız çocuğu" olarak tanımlayan Ivanka Trump, babasına zaman zaman belli konularda kendi fikirlerini söylediğini ifade etti.⁹⁹

Carl Icahn: "Bence babası onu dinliyor, onu dinliyor derken babasının onun söylediklerine fazlaca saygı duyduğunu kastediyorum ve bu sadece kızı olmasından kaynaklanmıyor."

Ivanka Trump ve kocası Jared Kushner'in kampanyanın anahtar isimlerinden oldukları birçok analist ve haber kanalı tarafından ifade edildi.¹⁰⁰ Bu ikisinin Lewandowski'nin kampanyadan ayrılmasının arkasında oldukları anlaşılıyor. Kampanyada resmi görevleri olmasa da bu ikilinin büyük etkileri olduğu biliniyor. Ivanka Trump babasının fazlaca sert görüldüğü ve adeta bağırıldığı yerlerde kampanyanın daha yumuşak konuşan ve kadınlara hitap eden tarafını temsil ediyor. Kayınpederi gibi müteahhit olan Kushner de "Trump başkanlık operasyonunun adeta her cepesinde yer aldı."¹⁰¹

97. Jonathan Mahler, "In Campaign and Company, Ivanka Trump Has a Central Role", *The New York Times*, 16 Nisan 2016.

98. Tina Nguyen, "Lewandowski Fired After Ivanka's Ultimatum: It's Me Or Him", *Vanity Fair/HIVE*, <http://www.vanityfair.com/news/2016/06/corey-lewandowski-trump>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

99. Lisa DePaulo, "Growing Up Trump: Ivanka Trump Tells All", *Harper's Bazaar*, Ağustos 2016, <http://www.harperbazaar.com/culture/features/a16971/ivanka-trump-interview-donald-trump/>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

100. Lizzie Widdicombe, "Ivanka And Jared's Power Play", *The New Yorker*, Ağustos 2016.

101. <http://www.nytimes.com/2016/07/05/us/politics/jared-kushner-donald-trump.html>

Ancak bunların ötesinde Trump kampanyasının temelinde Donald Trump'ın kendisi tarafından yürütüldüğünü hatırlatmak gerekir. Kampanyanın başında kim olursa olsun adayın kendisine ve sürekli değişen pozisyonlarına bağlı olarak kampanya yürütmek zorunda oldular. Lewandowski'nin sloganı "Bırakın Trump'ı, Trump olsun" şeklinde özetlediği adayı her yönüyle savunan bir yaklaşımı vardı.¹⁰² Manafort'un yaklaşımı ise *Fox*'a verdiği mülakatta ifade ettiği gibi, "Aday kendi kampanyasını yönetiyor, ben de benim kampanyayla ilgili yapmamı istedikleri şeyleri yönetiyorum."¹⁰³ Conway ise "Trump'ın kulağına fısıldayan" ve ne yapması gerektiğini söylemekten ziyade onu yönlendiren yaklaşımıyla öne çıkıyor. Üçüncü televizyon tartışmasından beri Trump ve Conway'in birbiriyle çatışan mesajlar vermesi, Conway'in kampanya ve aday üzerinde ne kadar etkisinin olup olmadığını sorgulanmasına yol açtı.

Donald Trump'ın Dış Politika Takımı

Donald Trump'ın başkanlık kampanyası sırasında giriştiği en sıra dışı işlerden birisi dış politika ve güvenlik politikalarında takındığı alışılmadık dışarıda tavırlardı. Bu konuda yaptığı açıklamalar ve takip edeceğini söylediği politikalar Cumhuriyetçi Parti'nin dış politika konusundaki kanaat önderleri tarafından dışlanmasına sebep oldu. Trump henüz ön seçimlerle uğraşırken Cumhuriyetçi Parti'den dış politika ve güvenlik alanında uzmanlığı bulunan 100 isim yazdıkları açık bir mektupla Trump'ın başkan olma ehliyetinin olmadığını ifade ettiler.¹⁰⁵

102. Monica Langley, "Meet the Man Who Helps Trump Be Trump", *The Wall Street Journal*, 10 Şubat 2016.

103. Lizzie Widdicombe, "Ivanka and Jared's Power Play", *The New Yorker*, 22 Ağustos 2016.

104. Emily Shapiro, "Donald Trump Says 'We Are Winning' and 'Somewhat Behind' in Polls", *ABC News*, 24 Ekim 2016.

105. "Open Letter On Donald Trump From GOP National Security Leaders", *War on the Rocks*, 2 Mart 2016. <http://warontherocks.com/2016/03/open-letter-on-donald-trump-from-gop-national-security-leaders>, (Erişim tarihi: 28 Ekim 2016).

Bu açıklama elbette Trump'ın Cumhuriyetçi Parti'nin ön seçimlerini kaybetmesine sebep olacak kadar etkili olmadı. Ön seçim yarışını Trump ciddi bir farkla kazandı. Ancak bu mektup Cumhuriyetçi Parti'nin geleneksel kanadından Trump'a karşı gösterilmiş ilk açık tavır oldu.

Bu mektuptan birkaç ay sonra Ağustos 2016'da bu sefer Cumhuriyetçi Parti'den 50 kıdemli dış politika danışmanı ve uzmanı *New York Times*'da yazdıkları bir mektup ile kendilerinin Cumhuriyetçi olmasına rağmen seçimlerde Trump'a oy vermeyeceklerini vurguladılar. Bu mektupta Trump'ın muhtemel başkanlığının ABD'yi riske sokabileceğini ve ülke açısından tehlike yaratacağını ifade ettiler.¹⁰⁶ Bu mektubu imzalayan bazı dış politika uzmanlarının daha önce yazılan mektubu imzalamayı reddeden isimlerden oluşması birçokları tarafından Cumhuriyetçi Parti'nin geleneksel dış politika elitlerinin Trump'a karşı tepkilerini artırması olarak yorumlandı.¹⁰⁷

Bu sırada Cumhuriyetçi Parti dış politikası denildiğinde akla gelen belli başlı bazı isimler de Trump'ın adaylığının kesinleşmesi ile seslerini yükselterek ona karşı kampanyaya katıldı. Örneğin George W. Bush ve Barack Obama döneminde Savunma Bakanlığı yapmış eski CIA direktörü Robert Gates *Wall Street Journal*'a yazdığı bir makalede Trump'ın Amerika'nın ulusal güvenliği açısından risk yaratabileceğini ifade etti.¹⁰⁸ George W. Bush döneminin Dışişleri Bakanı ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice da Ekim ayı içinde yaptığı bir açıklamayla Trump'ın yarıştan çekilmesi gerektiğini savundu. Bu açıklama Trump'ın 2005 yılına ait bir programda kadınlar için sarf ettiği sözleri müte-

akiben geldi.¹⁰⁹ Bunun yanında eski Genelkurmay Başkanı ve Dışişleri Bakanı Colin Powell da Ekim ayında yaptığı bir konuşmada seçimlerde oyunu Hillary Clinton'dan yana kullanacağını ifade etti. Bu konuşması sırasında Powell neden Trump'a oy vermeyeceğini detaylı bir şekilde dinleyicilerle paylaştı.¹¹⁰

Ancak başka bir durumda oldukça ciddi sorun yaratacak bu açıklamalar Trump'ın başkanlık kampanyasının hızını pek de durduramadı. Cumhuriyetçi Parti'nin en prestijli ve kariyerli isimlerinden gelen bu açıklamalara rağmen Trump parti içinde büyük bir kesimden destek görmeye devam etti. Trump kısa zamanda kendisine karşı ortaya konan bu imza kampanyalarını bir kampanya malzemesine dönüştürdü. Yaptığı açıklamalarda bu mektupları imzalayanların başarısız ve gücü paylaşmak istemeyen Washington elitleri olduğunu ifade etti. Dahası bu imzacıların birçoğunun aslında Amerika'nın ve dünyanın içinde bulunduğu karmaşadan sorumlu olduğununun da altını çizdi.¹¹¹ Bu mektup kampanyaları sonrasında Trump dış politika ve güvenlik konusunda daha az konvansiyonel isimlerle çalışmaya devam etti. Mart ayında *Washington Post* gazetesinin kendisiyle yaptığı bir mülakat sırasında kimlerden dış politika konusunda tavsiye aldığı yolundaki bir soruya cevaben ilk kez bu konuda bir dizi isim sıraladı.¹¹² Bunların arasında Walid Phares, Carter Page, George Papadopoulos, Joe Schmitz ve Keith Kellogg bulunuyordu. Bu ilk liste Washington'daki dış politika uzmanları tarafından oldukça şüpheyle karşılandı.¹¹³ Ancak Ekim ayına geldiğimizde yukarıda ismi

106. Michael Barbaro ve Jonathan Mahler, "Quiet Fixer in Donald Trump's Campaign: His Son-in-Law, Jared Kushner", *The New York Times*, 4 Temmuz 2016.

107. Gabrielle Levy, "50 Former GOP National Security Officials Slam Trump in Open Letter", U.S. News, <http://www.usnews.com/news/articles/2016-08-08/50-former-gop-national-security-officials-slam-trump-in-open-letter>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

108. Robert M. Gates, "Sizing Up the Next Commander-in-Chief", *The Wall Street Journal*, 16 Eylül 2016.

109. Louis Nelson, "Condoleezza Rice on Donald Trump: Enough!", *Politico*, 10 Ekim 2016.

110. Maggie Haberman, "Colin Powell Says He'll Vote for Hillary Clinton", *The New York Times*, 25 Ekim 2016.

111. David E. Sanger ve Maggie Haberman, "50 G.O.P. Officials Warn Donald Trump Would Put Nation's Security 'at Risk'", *The New York Times*, 8 Ağustos 2016.

112. Chris Cillizza, "Donald Trump's interview with the Washington Post is Totally Bananas", *The Washington Post*, 22 Mart 2016.

113. Alan Rappeport, "Top Experts Confounded by Advisers to Donald Trump", *The New York Times*, 22 Mart 2016.

geçenlerden sadece bir tanesi Trump'a dış politika ve güvenlik konularında tavsiye vermekle görevli Ulusal Güvenlik Danışma Komitesi'nde varolmaya devam etmiş görünüyor.

Bunun yanında her ne kadar Robert Gates ve Condoleezza Rice gibi George W. Bush yönetiminden isimler Trump'a karşı mektup kampanyasına katılsa da Bush döneminde görev almış bazı dış politika ve güvenlik politikaları yetkililerinin Trump'a daha yakın zamanlarda destek verdiği görülüyor. 26 Eylül'de Trump kampanyası özellikle dış politika konusunda 50 eski üst düzey yetkilinin desteğini aldığı açıklamasını yaptı. Bu isimler oluşturdukları "Bush Alumni Coalition" ile kampanyaya destek sağlamaya çalışacaklarını açıkladı.¹¹⁴ Destek açıklamasında bulunanlar arasında eski Adalet Bakanı John Ashcroft, Eski Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve Beyaz Saray Basın Sözcüsü Ari Fleischer da bulunuyordu.¹¹⁵ George W. Bush yönetiminde iki dönem başkan yardımcılığı yapan Dick Cheney de Mayıs ayında yaptığı açıklamada Trump'ı destekleyeceğini ifade etmişti. Cheney bu konuda kendisine yöneltilen sorular karşısında her zaman Cumhuriyetçi Parti'nin adayını desteklediğini ifade etmişti.¹¹⁶

Donald Trump'ın Ulusal Güvenlik Danışma Komitesi'nin yaptığı açıklamaya göre komite dış politika ve ulusal güvenlik konusunda tecrübeleri bulunan bir grup isimden oluşuyor. Komitenin başkanlığını Senatör Jeff Sessions yürütüyor. Uzun yıllardır senatörlük yapan Sessions aynı zamanda Senato'daki Askeri Hizmetler Komitesi üyesi. Bunun yanında komitenin diğer

üyeleri arasında Barack Obama döneminde Savunma İstihbarat Teşkilatı direktörlüğünü yapmış olan General Michael Flynn, Cumhuriyetçi Parti'nin dış politika elitlerinden Senatör Tom Cotton, Senato'daki Dış İlişkiler Komite Başkanı Senatör Bob Corker ve Bill Clinton döneminde CIA direktörlüğü yapmış olan Jim Woolsey bulunuyor. Komite aynı zamanda KT McFarland, Kongre üyesi Mike McCaul, Senatör Richard Burr, Tom Barrack, Kongre Üyesi Darrell Issa, Senator Jim Inhofe, Charlie Glazer, John Ashcroft, Tom Stewart, Bert Mizusawa, Bob McEwan, Chuck Kubic, Jay Garner, Keith Kellogg, Gary Harrell, Bob Magnus, Jim Hoskins ve Rudy Giuliani gibi isimleri de içeriyor.¹¹⁷

Komiteyi oluşturan bu isimlerin arasında tek ortak ve belirleyici özellik -bilhassa geçmişte devlet görevinde bulunanlar açısından- daha önce dış politika ve güvenlik konusunda parti önde gelenleri ve yürütme makamındaki isimlerle sürekli fikir ayrılığına düşmüş olmaları. Bu isimlerin birçoğu Washington'daki yerleşik fikir ve politikaları aşmaya çalışan isimler olarak da anılıyor.

Senatör Jeff Sessions, Ulusal Güvenlik Danışma Komitesi Başkanı, Alabama eyaletinden Cumhuriyetçi Parti senatörü ve Silahlı Hizmetler komitesinin 20 yıllık üyesi. Mart ayında Trump kampanyası Sessions'ın Ulusal Güvenlik Danışma Komitesi'ne başkanlık edeceğini açıklamıştı.¹¹⁸ Bu açıklama sırasında Sessions bir konuşma yaparak komitenin Ortadoğu'da partner ülkeler ile ortak bir çıkar birlikteliği oluşturmak ve göçmenlerin ülkelerine güvenli bir şekilde dönmesini sağlamaya yönelik politikalar geliştireceğini açıklamıştı.¹¹⁹

114. "Bush Alumni Coalition Launches In Support Of Donald J. Trump For President", Trump Pence, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/bush-alumni-coalition-launches-in-support-of-donald-j.-trump-for-president>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

115. Steve Holland, "Ahead of Debate, Trump Endorsed by Some Bush Alumni", Reuters, <http://www.reuters.com/article/us-usa-election-trump-endorsements-idUSKCN11W05G>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

116. Tom LoBianco, "First on CNN: Cheney says he will support Trump", CNN Politics, <http://www.cnn.com/2016/05/06/politics/dick-cheney-donald-trump/index.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

117. "Disastrous Jobs Report Underscores The Total Failures of The Obama-Clinton Economy", Donald Trump Pence, 4 Kasım 2016, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/trump-campaign-announces-national-security-advisory-council>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

118. "Trump Campaign Announces National Security Advisory Council", Trump Pence, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/donald-j.-trump-announces-senator-sessions-to-serve-as-chairman-of-national>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

119. Nick Gass, "Trump Names Sessions Chairman of National Security Committee", *Politico*, 3 Mart 2016.

TABLO 7: DONALD TRUMP'IN DANIŞMANLARI

Ulusal Güvenlikle İlgili Danışma Komitesi Başkanı: Jess Sessions, Senatör, Cumhuriyetçi Parti, Alabama Eyaleti

20 yıldan bu yana Senatör olan Sessions aynı zamanda Senato Silahlı Kuvvetler Komitesi ve Yargı Komitesi'nin üyesi

Aktif Görevdeki Kongre Üyeleri

Jim Inhofe, Senatör, Oklahoma Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti
-Senato Çevre ve Kamu Hizmetleri Komitesi Başkanı
-Senato Silahlı Kuvvetler Komitesi'nin kıdemli üyesi

Darrell Issa, Temsilciler Meclisi Üyesi, California Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti
-California eyaletinin 49. Seçim bölgesini temsil ediyor
-Temsilciler Meclisi Yargı Komitesi üyesi

Michael McCaul, Temsilciler Meclisi Üyesi, Texas Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti
-Texas eyaletinin 10. Seçim bölgesini temsil ediyor
-Temsilciler Meclisi İçgüvenlik Komitesi Başkanı

Bob Corker, Senatör, Tennessee Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti
-Senato Dış İlişkiler Komitesi Başkanı

Richard Burr, Senatör, North Carolina Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti

Tom Cotton, Senatör, Arkansas Eyaleti, Cumhuriyetçi Parti

Ordu Emeklisi Üyeler

Emekli Korgeneral Michael Flynn
-Savunma İstihbarat Ajansı (Defense Intelligence Agency)'nın eski direktörü

Emekli General Robert Magnus
-Amerikan Deniz Kuvvetleri Eski Komutan Yardımcısı

Emekli Tümgeneral Bert Mizusawa
-Afganistan'da yerleşik Birleşik Kurumlararası Çalışma Grubu Eski Komutanı

Emekli Tuğamiral Charles R. Kubic
-Birinci Deniz İnşa Birimi Komutanı
-Birinci Deniz Piyadesi Mühendislik Birimi Komutanı

Kıdemli Asker Tom Stewart
-Deniz Hücum Eski Komutanı

Emekli Korgeneral Joseph Keith Kellogg
-Amerikan Kuvvetleri Kumanda, Kontrol, İletişim ve Bilgisayarlar Eski Direktörü ve 82. Hava Birliği Eski Komutanı

Emekli Tümgeneral Grey L. Harrell
-Elit Komando Birliği Delta Gücü'nün Eski Komutanı

Diğerleri

Charles L. Glazer
-El Salvador Eski Amerikan Büyükelçisi

James "Jim" Hoskins
-Skitor Corporation Şirketi Eski Yönetim Kurulu Başkanı

Kathleen Troia "KT" McFarland
-Amerikan Muhafazakarlar Birliği Kıdemli Uzmanı

Bob McEwen
-Eski Temsilciler Meclisi Üyesi, Ohio eyaleti

Jim Woolsey
-Eski CIA Direktörü

John Ashcroft
-Eski Adalet Bakanı

Thomas J. Barrack, Jr.
-Eski İç İşleri Bakanı

Rudy Giuliani
-Eski New York Belediye Başkanı

Sessions oldukça uzun yıllar boyunca Senato'da olmasına rağmen 2013 yılında göç reformuna yaptığı muhalefet ile Amerika çapında tanınmaya başladı. Bu zamandan sonra da Cumhuriyetçi Parti içindeki göçmenler ve göç reformu konusunda muhafazakar kanadın en önemli temsilcilerinden biri haline geldi.¹²⁰ Sessions, Trump kampanyasına katılmadan önce yaptığı açıklamalarda Trump'ın göçmenler konusundaki politikalarını desteklediğini ifade etmişti. Bunun sonucu olarak da Trump kampanyası Sessions kampanyaya dahil olmadan dahi kendisinin bu konudaki fikirlerini almıştı.¹²¹ Kampanyanın dış politika danışmanı olmasından sonra Sessions bazı konularda Trump çizgisine yaklaşmış oldu. Özellikle Rusya konusundaki pozisyonunda önceki sert tutumunu bırakarak daha çok ikili ilişkileri geliştirmeye yakın bir noktaya geldi.¹²²

Sessions ile Trump arasındaki yakınlık sadece ikilinin başta göç olmak üzere önde gelen mevzularda aynı fikirlerde olmasından kaynaklanmadı. Donald Trump'ın kıdemli siyasi danışmanı olan Stephen Miller'ın da bu ilişkinin gelişmesinde özel bir önemi bulunuyor. Trump kampanyasına katılmadan önce Miller Senatoda Senatör Sessions'ın yardımcısı olarak bulunuyordu. Kampanyaya katıldıktan sonra Miller, Trump'ın önemli bazı konuşmalarını yazan isim olarak sivrildi. Temmuz ayında o dönemde Trump kampanyasının direktörü olan Paul Manafort, Miller'ın Trump kampanyasının en önemli isimlerinden biri olduğunu ifade etmişti.¹²³

120. Peter W. Stevenson, "The Fix Who is Jeff Sessions? And Why can't Ted Cruz Stop Talking About Him?", *The Washington Post*, 30 Ocak 2016.

121. Matthew Boyle, "Jeff Sessions: Donald Trump's Immigration Policy is 'Exactly the Plan America Needs'", Breitbart, <http://www.breitbart.com/big-government/2015/08/16/jeff-sessions-donald-trumps-immigration-policy-is-exactly-the-plan-america-needs>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

122. Mary Troyan, "Sen. Jeff Sessions backs Donald Trump on Russia Policy", *USA Today*, 16 Ağustos 2016.

123. Michelle Hackman, "The Speechwriter Behind Donald Trump's Republican Convention Address", *The Wall Street Journal*, 21 Temmuz 2016.

Miller aynı zamanda Trump kampanyasında göç ve göçmenler konusunda en önemli sözcü olarak kabul ediliyor.¹²⁴

General Michael Flynn belki de Trump kampanyasındaki en çok bilinen ve tanınan isim. Aslında Demokrat olan Flynn, Obama döneminde Savunma İstihbarat Teşkilatının da direktörlüğünü yürütmüştü. Bu görevden alındığından bu yana Flynn, Obama yönetiminin kendisini radikal dini gruplar ve bunların Amerika'ya tehdit teşkil ettiği konusundaki ısrarları üzerine uzaklaştırdığını iddia ediyor.¹²⁵ Bu zamandan sonra Flynn oldukça hararetli bir Trump sempatizanı olarak ortaya çıktı. Hatta Cumhuriyetçi Parti Kongresi'nde de bu konuda bir konuşma yaptı. Trump da buna karşılık Flynn'i dış politika takımına dahil ederken aynı zamanda Başkan yardımcılığı konusunda da ismi sıkça geçti.¹²⁶

Flynn her ne kadar başkan yardımcılığını alamamış olsa da Donald Trump'ın dış politikaya bakışı konusunda oldukça ciddi bir etkiye sahip.¹²⁷ Kendisi Trump ile birlikte ilk istihbari brifingi alan isimler arasında yer alıyor. Flynn aynı zamanda Trump'ı dış politika konulu üçüncü tartışmaya da hazırlayan isimlerden biri.^{128,129} Kampanyanın bu denli içinde olmasına rağmen muhtemel bir Trump başkanlığında Flynn'in herhangi bir kabine görevi alıp alamayacağı meçhul. Her ne kadar Trump kendi başkanlığı durumunda Flynn'in Savunma Bakanı

124. Julia Ioffe, "The Believer", *Politico Magazine*, 27 Haziran 2016.

125. Dana Priest ve Greg Miller, "He was one of the Most Respected Intel Officers of His Generation. Now He's Leading 'Lock Her up' Chants", *The Washington Post*, 15 Ağustos 2016.

126. Robert Costa, "A Curveball in Trump's Veep Search: He's Seriously Considering a Retired General", *The Washington Post*, 9 Temmuz 2016.

127. Ryan Browne, "Gen. Michael Flynn: Possible Trump VP Pick and Foreign Policy Architect", CNN Politics, <http://www.cnn.com/2016/07/11/politics/michael-flynn-general-trump-vep-option>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

128. Mike Levine ve John Santucci, "Trump to Receive First Classified Briefing", ABC News, <http://abcnews.go.com/Politics/trump-receive-classified-briefing-tomorrow/story?id=41419607>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

129. Matthew Rosenberg, "Guiding Trump, an Ex-General Who Shakes His Fist at Washington", *The New York Times*, 18 Ekim 2016.

olmasını destekleyen bir tweeti retweet etmiş olsa da Flynn'in şu noktada böyle bir görev alması mümkün değil. Amerikan yasaları herhangi bir emekli askeri görevlinin emekliliğinin üzerinden yedi sene geçmeden Savunma Bakanı olmasını yasaklıyor. Flynn 2014 yılında emekli olmuştu.¹³⁰

Donald Trump'ın kampanyasının temel noktalarından birisi Trump'ın kampanyasını kendi cebinden finanse etmesi nedeniyle diğer siyasetçilerin aksine özel çıkar gruplarına gebe olmamasına dayanıyor.

Senatör Tom Cotton, Cumhuriyetçi Parti'den Arkansas Senatörü. Cotton Temsilciler Meclisi'ndeyken kısa zamanda adından sıkça bahsedilen bir politikacı haline geldi. Bu dönemde Cotton'dan askeri müdahaleyi savunan en agresif yeni nesil Cumhuriyetçi olarak anılıyordu.¹³¹ Senato'daki ilk döneminde 2015 yılında İran liderlerine nükleer anlaşma ile ilgili mektubun yazarı olarak öne çıktı. Birçok senatör tarafından imzalanan bu mektupta İranlı liderler anlaşmanın Obama sonrasında geçerli olmayacağı konusunda uyarılıyordu.¹³² Cotton daha önce verdiği mülakatlarda dış politika önceliğinin ABD'nin dünyadaki liderliğini sürdürmesi olarak açıklamıştı.¹³³

Cotton her ne kadar 2005 yılına ait kasedinin ortaya çıkması sonrasında Trump'ın özür dilemesi gerektiğini ve Cumhuriyetçi Parti'den başkan adayı olmaktan çekilmesi gerektiğini

130. Jessie Hellmann, "Trump Tweets About Flynn for Pentagon Head, but He's Ineligible", *The Hill*, <http://thehill.com/blogs/ballot-box/presidential-races/288961-one-of-trumps-choices-for-defense-secretary-ineligible>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

131. Alexander Burns, "The Last, Best Hope for GOP Hawks?", *Politico*, 30 Nisan 2013.

132. "Letter From Senate Republicans to the Leaders of Iran", *The New York Times*, 9 Mart 2015.

133. Jennifer Rubin, "Tom Cotton: No Ordinary Freshman Congressman", *The Washington Post*, 5 Aralık 2012.

ifade etmiş olsa da Trump'ın özür açıklamalarından sonra yanında olmaya devam etti.¹³⁴ Trump ve Cotton başta NATO ve Rusya olmak üzere birçok konuda farklı pozisyonlarda bulunuyorlar. Buna rağmen Cotton yaptığı açıklamalarda Trump ile dış politika konusunda ortak düşüncelere sahip olduğunun altını çizerek desteğini devam ettirdi.¹³⁵ İki ismin en önemli kesişim noktalarından biri göç ve göçmenler meselesi. Cotton bu konuda her türlü af içeren reforma şiddetle karşı çıkıyor.¹³⁶

Senatör Bob Corker, Cumhuriyetçi Parti'den Tennessee Senatörü. Kendisi aynı zamanda Senato'daki Dış İlişkiler Komitesi Başkanı. Trump'a dış politika konusunda danışmanlık yaptığı uzun süredir medyada yer alıyor. Flynn gibi Corker'ın adı da Başkan Yardımcılığı için geçmişti. Ancak Corker yaptığı bir açıklamayla bu pozisyona talip olmadığını ifade etti.¹³⁷ Corker, Trump'ın Nisan ayında yaptığı dış politika konuşmasından büyük bir övgüyle söz etmişti.¹³⁸

Corker'ın ismi John McCain ve Lindsey Graham gibi Cumhuriyetçi Parti'deki dış politika şahinleriyle anılıyor.¹³⁹ Tıpkı Sessions gibi Corker da Rusya konusunda Donald Trump'tan daha sert bir pozisyona sahipti. Trump'a verdiği destek sonrasında ise bu tutum bir nebze yumuşadı. Corker her ne kadar iki ülke arasında fikir ayrılıkları olsa da ortak çıkarlar noktasında iş birliği alanları bulması gerektiğini savunuyor.¹⁴⁰

134. Burgess Everett, "Cotton, Ernst Stand by Trump", *Politico*, 10 Ekim 2016.

135. Uri Friedman, "Why Would a Republican Hawk Support Donald Trump?", *The Atlantic*, (Temmuz-Ağustos 2016).

136. Caitlin Huey-Burns, "Tom Cotton a Key House Voice on Immigration Reform", Real Clear Politics, http://www.realclearpolitics.com/articles/2013/07/16/tom_cotton_a_key_house_voice_on_immigration_reform_119235.html, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

137. Robert Costa, "Corker Withdraws as Potential Trump Running Mate", *The Washington Post*, 6 Temmuz 2016.

138. Hanna Trudo, "Senate Foreign Relations Chair Gushes over Trump Speech", *Politico*, 27 Nisan 2016.

139. Guy Taylor, "Republican Senate Takeover Gives Neocons, War Hawks Bully Pulpit", *The Washington Times*, 6 Kasım 2014.

140. "Corker: Trump is Right on Russia", Laura Ingraham, <http://www.lauraingraham.com/b/CORKER:-TRUMP-IS-RIGHT-ON-RUSSIA/-403926928062290375.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

Corker Dış İlişkiler Komite Başkanı olarak Obama'nın İran ile yapmış olduğu nükleer anlaşmaya karşı çıkmıştı. Bunu daha çok anayasal bağlamda yürütmenin sınırlarını aşması olarak dile getirmişti.¹⁴¹ Cotton'ın kaleme aldığı mektubu ise Corker imzalamayı reddetmişti. Bu mektubu daha sonra yapıcı olmamakla eleştirmişti.¹⁴² Ardından Corker Kongre'nin anlaşmayı izlemesi gerektiği yolunda bir kanun tasarısı ortaya koydu.¹⁴³

Corker genel olarak Ortadoğu konusunda oldukça köşeli görüşlere sahip. Buna Türkiye konusundaki görüşleri de dahil. Bir yandan Türkiye'yi Suriyeli mülteciler konusunda takdir ettiğini sürekli olarak ifade ederken öte yandan farklı konularda Türkiye'ye oldukça eleştirel yaklaşıyor.^{144,145}

James Woolsey, Bill Clinton döneminde CIA direktörlüğü görevinde bulunmuştu. Eylül ayında Trump kampanyası tarafından Trump'ın dış politika, güvenlik ve istihbarat konularındaki danışmanı olduğu açıklandı. Foundation for Defense of Democracies kurumunun da başkanlığını yapmakta olan Woolsey, Trump kampanyasındaki görevi öncesinde Trump'ın ön seçimlerdeki en önemli rakibi olan Ted Cruz'a danışmanlık yapıyordu.¹⁴⁶

Woolsey CNN'e verdiği bir mülakatta Clinton yerine Trump'ı desteklemesinin sebebi olarak

Donald Trump'ın önerdiği savunma bütçe tasarısını göstermişti.¹⁴⁷ Trump'ın diğer birçok danışmanı gibi Woolsey de Obama yönetimini Ortadoğu'daki radikal dini gruplara karşı yeterince sert olmamakla ve bu akımların ABD'ye ne kadar tehdit teşkil ettiğini anlamamakla suçluyor.¹⁴⁸ Woolsey'in aynı zamanda ABD'de şeriat uygulaması tehdidi konusunda ortak kaleme aldığı bir kitap da bulunuyor.

Bu önemli isimler dışında Ulusal Güvenlik Danışma Komitesi daha önce farklı devlet kademelerinde yer alan bir grup uzmanı da içine alıyor. Bu isimler arasında bulunan Kuzey Carolina Senatörü Richard Burr aynı zamanda Senato İstihbarat Komitesi Başkanlığını yürütüyor.¹⁴⁹ Bu grupta Trump'a en yakın isimlerden biri olan Thomas Barrack ise eski İçişleri Bakanlığı Müsteşarı. Ancak Barrack'ın herhangi bir dış politika tecrübesi bulunmuyor.¹⁵⁰ Keith Kellogg ise Amerikan ordusunda görev almış bir general. Kellogg 2003 yılında ABD'nin Irak'ı işgali sonrasında kurulan geçici idarede önemli görevlerde bulunmuştu.¹⁵¹

Gruptaki diğer isimler arasında olan Robert Magnus, Bert Mizusawa, Charles Kubic, Gary Harrell ve Tom Stewart'ın da biyografilerinde silahlı kuvvetlerdeki görevlerine vurgu yapılmış durumda.¹⁵² Yukarıda adı geçen Cotton, Corker, Sessions, Burr, Darrell Issa, Michael McCaul ve

141. Julian Pecquet, "Infographic: Meet the Senate's Iran Hawks", Al Monitor, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/03/iran-hawks-infographic-nuclear-deal-senate.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

142. Chas Sisk, "Whose Side is Bob Corker on?", *Politico Magazine*, 17 Mart 2015.

143. Jessica Schulberg, "Hawks in Congress Are Furious about the Iran Deal, But There's not Much They can do to Stop it", *The Huffington Post*, 14 Eylül 2015.

144. "Corker Returns From Middle East Trip To Turkey, Iraq And Jordan", [corker.senate.gov](http://www.corker.senate.gov), <https://www.corker.senate.gov/public/index.cfm/news/ID=4e821a1f-0740-4758-a069-8a8e26613883>, 3 Kasım 2016.

145. Dave Boucher, "Bob Corker Worried Turkey Becoming more 'Autocratic'", *The Tennessean*, 20 Temmuz 2016.

146. "Trump Campaign Announces National Security Advisory Council", Trump Pence, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/trump-campaign-announces-national-security-advisory-council>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

147. Brianna Ehley, "Clinton's Former CIA Director Advising Trump on National Security", *Politico*, 12 Eylül 2016.

148. Ken Shepherd, "James Woolsey, Former CIA Director, Says Obama Administration not 'Calling it Straight' on Terrorism", *The Washington Times*, 29 Haziran 2016.

149. "Committee Assignments", [burr.senate.gov](http://www.burr.senate.gov/about/committee-assignments), <http://www.burr.senate.gov/about/committee-assignments>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

150. Jonathan Swan, "Trump Appoints Fundraiser to National Security Advisory Council", The Hill, <http://thehill.com/blogs/ballot-box/presidential-races/299915-trump-appoints-fundraiser-to-national-security-advisory>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

151. Matthew Boyle, "Trump Names National Security Advisory Team", *Breitbart*, <http://www.breitbart.com/big-government/2016/03/21/trump-names-national-security-advisory-team/>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

152. "Trump Campaign Announces National Security Advisory Council", Trump Pence, https://assets.donaldjtrump.com/NS_Bios.pdf, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

Jim Inhofe Kongre'deki pozisyonları ise listede öne çıkartılmış. Bu gruptaki diğer isimler arasında ABD'nin eski El Salvador Büyükelçisi Charles Glazer, Scitor şirketinin eski CEO'su James "Jim" Hoskins, Kathleen Troia "KT" McFarland, eski Temsilciler Meclisi üyesi Bob McEwen ve John Ashcroft yer alıyor.

Donald Trump'ın Cumhuriyetçi Parti Kongresi'nden hemen sonra kabinesine alacağı isimler konusunda düşünmeye başladığı dedikoduları yayılmış olsa da kampanya bu konuda oldukça dikkatli davranıyor.¹⁵³ Bu konudaki ısrarlı sorular karşısında kampanya görevlileri sürekli olarak önceliğin seçim olduğuna vurgu yapmayı tercih etti.¹⁵⁴

Buna rağmen bazı kampanya üyeleri Donald Trump'ın aklından geçen isimler konusunda bazı ipuçları verdi. Örneğin Cumhuriyetçi Parti Kongresi'nden hemen sonra Eric Trump yaptığı açıklamalarda babasının kabinesinde olacak isimlerin "geleneksel Washington elitleri" olmayacağını altını çizmişti.¹⁵⁵ Yukarıda da belirtildiği üzere aslında Trump'ın dış politika takımındaki çoğu ismi öne çıkaran da bu ortak özellik ve bu isimlerin Washington'daki dış politika elitlerine karşı takındığı eleştirel tavrı.

Michael Flynn'in yasalara göre Savunma Bakanı olamamasına rağmen Kongre'nin sağlayacağı bir muafiyet ile bu göreve getirilmesi son günlerde oldukça sık gündeme geliyor. Bunun yanında Senatör Bob Corker'ın adı da Dışişleri Bakanlığı için oldukça öne çıkıyor. Bununla birlikte Trump'ın seçimi kazanması durumunda Corker'ın yardımcılarında olan John Rader'ın geçiş dönemini ve takımını yöneteceği sıklıkla

ifade ediliyor.¹⁵⁶ Corker'ın adı finans ve iş dünyasındaki tecrübelerine binaen aynı zamanda Hazine Bakanlığı için de geçmişti.¹⁵⁷

Bunun yanında Donald Trump da verdiği bazı mülakatlarda olası kabine üyeleri konusunda bazı açıklamalarda bulundu. Trump bir radyo mülakatı sırasında Dışişleri Bakanlığı için Amerika'nın BM nezdindeki eski daimi temsilcisi John Bolton'ı düşündüğünü söylemişti. BM görevi öncesinde Bolton Dışişleri Bakanlığında uluslararası güvenlikten sorumlu müsteşarlık görevini de yürütmüştü.¹⁵⁸ Bolton Amerikan medyasında Trump'ı övücü birkaç makale de kaleme aldı. Bolton'un Trump kampanya şefi Stephen Bannon'a Trump kabinesinde görev almaktan onur duyacağını ifade ettiği de söyleniyor.¹⁵⁹ Bolton da tıpkı diğer danışmanlar gibi Trump'la NATO ve Rusya konusunda çelişen görüşlere sahip. Hatta Cumhuriyetçi Parti Kongresi öncesinde Trump'ın NATO konusunda yaptığı açıklamaları da eleştirmişti. Ancak daha sonra Trump'ın müttefiklerden daha etkin bir katkı bekleme konusunda haklı olduğunun altını çizdi. Bolton Rusya konusunda da Cumhuriyetçi Parti'nin şahin kanadında yer alıyor. Bu konuda Trump'ın yaklaşımı ile ilgili henüz bir açıklama yapmadı.

Bu isimler dışında yukarıda ifade edildiği gibi kampanya seçim sonrası senaryolarını konuşmaktan çekiniyor. Dahası kampanya içinde dış politika ve güvenlik konusunda kimin daha etkili olduğu çok açık değil. Danışma komitesindeki isimlerin NATO ve Rusya görüşlerinde kısmi değişim görülüyor. Ancak beklentiler Trump'ın dış politikadaki oldukça sert görüşlerinden dolayı hiçbir danışmanın çok fazla belirleyici olamayacağı konuşuluyor.

153. 21 Haziran 2016, "Trump Ready to Run 'Different Kind of Campaign,' May Have Cabinet Picks by GOP Convention", FoxNews.com, <http://www.foxnews.com/politics/2016/06/21/trump-ready-to-run-different-kind-campaign-may-have-cabinet-picks-by-gop-convention.html>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

154. Darren Samuelsohn ve Ben White, "Trump's Empty Administration", *Politico*, 9 Nisan 2016.

155. Alexander Bolton, "Trump Starts Considering Cabinet", *The Hill*, <http://thehill.com/homenews/campaign/288817-trump-starts-considering-cabinet>, (Erişim tarihi: 3 Kasım 2016).

156. Josh Rogin, "Top Corker Aide Joins Trump Transition Team", *The Washington Post*, 3 Ağustos 2016.

157. Michael Collins, "Bob Corker could Land in Cabinet of Trump Administration", *The Tennessean*, 9 Temmuz 2016.

158. "John R. Bolton", American Enterprise Institute, <https://www.aei.org/scholar/john-r-bolton>, (Erişim tarihi: 31 Ekim 2016).

159. John Hayward, "John Bolton: 'It Would be an Honor to be Considered for Any Position to Serve The Country' in Trump Administration", *Breitbart*, 12 Mayıs 2016.

Donald Trump'ın Kampanyasına Bağış Yapan İsimler

Donald Trump'ın kampanyasının temel noktalarından birisi Trump'ın kampanyasını kendi cebinden finanse etmesi nedeniyle diğer siyasetçilerin aksine özel çıkar gruplarına gebe olmadığına dayanıyor. Trump 2015 yılının Haziran ayında kampanyasını başlattığında masrafları kendi cebinden karşılayacağını açıklamıştı.

Kimsenin parasına ihtiyacım yok. Alın işte kendi paramı kullanıyorum. Bu lobcilerin parasına muhtaç değilim. Bağışçılara da bağımlı değilim.¹⁶⁰

Trump kampanyasını çoğunlukla kendisi finanse etmiş olsa da Mayıs ayında Cumhuriyetçi Parti adaylığı için gerekli delege sayısına ulaşmasının ardından bağış kabul etmeye başlayacağını ve bunun genel seçimler yolunda önemli olduğunu söyledi.¹⁶¹ Bunun ardından Trump kampanyası ve Cumhuriyetçi Ulusal Komite ortaklaşa bir şekilde Amerika'yı Yeniden Büyük Yapalım Komitesi (Make America Great Again Committee) adı altında tüm Cumhuriyetçi Parti'li adayları destekleyecek ortak bir fon için bağış toplamaya başladı.¹⁶²

Donald Trump'ın SuperPAC'lerle olan ilişkisi kampanyasının geri kalan kısmı gibi geleksel kurallara bağlı olmadan ilerledi. Trump kampanyasına başladığında Make America Great Again adıyla zengin bağışçıları çekmeyi amaçlayan bir SuperPAC kurulmuştu. Trump kampanyası bu SuperPAC'le ilişkisi olduğunu reddetse de Lewandowski'nin kampanya yürütücüsü olduğu dönemde bazı bağlar ortaya çıkmıştı.¹⁶³

Keza 2015 yılının Temmuz ayında Trump'ın bu grubun bir yemeğine katıldığı ileri sürülmüş fakat bu gruptan para alıp almadığı belirsizliğini korumuştur.¹⁶⁴ Bunun ardından 2015 Ekim ayında bu SuperPAC yukarıda bahsettiğimiz Trump kampanyasıyla ilişkisine dair iddialar nedeniyle kapatıldı.¹⁶⁵

Bu tarihten itibaren Trump kampanyasına destek veren bir dizi yeni SuperPAC ortaya çıktı. Öyle ki özellikle Trump'ın dışarıdan bağış kabul etmeye başlayacağını açıklamasıyla sayıları artan bu grupların birbirleriyle çatışması da önemli bir kaygı unsuru olarak öne çıktı.¹⁶⁶ Mart 2016'da bu kez bir başka SuperPAC, Great America grubu Donald Trump'ı destekleyen bir televizyon reklamı yayınladı. Fakat o dönemki kampanya başkanı Lewandowski *The Wall Street Journal* gazetesine yaptığı açıklamayla kampanyanın tüm PAC ve SuperPAC'leri reddettiğini ve Great America grubuna da reklamı durdurması çağrısında bulduklarını söyledi.¹⁶⁷ 2016'nın Temmuz ayında ise bu kez o dönemin kampanya başkanı Manafort'un Rebuilding America Now isimli PAC'ın bağışçılarıyla bir toplantıya katılması bu grubun Trump kampanyasından en azından üstü kapalı destek aldığı şeklinde yorumlandı.¹⁶⁸

Seçim yarışının bu aşamasında Donald Trump'ın adaylığına aktif destek veren iki adet ana SuperPAC bulunuyor. Bunlardan Rebuilding America Now grubu Donald Trump'ın iş arkadaşlarından Tom Barrack tarafından kuruldu.¹⁶⁹ Eylül 2016'da da Donald Trump'ın oğlu Donald Trump Jr. bu grubun bir toplantısına

160. Peter Overby, "Are Donald Trump's Pockets Deep Enough to Fund His Campaign?", NPR, 31 Temmuz 2015.

161. Monica Langley ve Rebecca Ballhaus, "Donald Trump Won't Self-Fund General-Election Campaign", *The Wall Street Journal*, 4 Mayıs 2016.

162. "RNC and Donald J. Trump Campaign Announce Joint Agreements", Donald J. Trump for President, Inc, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/rnc-and-donald-j.-trump-campaign-announce-joint-agreement>, (Erişim tarihi: 31 Ekim 2016).

163. Matea Gold, Tom Hamburger ve Jenna Johnson, "The Inside Story of Trump Campaign's Connections to Big-money Super PAC," *The Washington Post*, 18 Ekim 2016.

164. Katy O'Donnell, "Trump Attended Big-donor Fundraiser Last Month," *Politico*, 23 Eylül 2016.

165. Eli Stokols, "Pro-Trump Super PAC Shuts Down," *Politico*, 22 Ekim 2016.

166. Alex Altman ve Zeke J. Miller, "The War Among the Donald Trump Super PACs", *Time*, 2 Haziran 2016.

167. Rebecca Ballhaus, "Super PAC Airs 'Unifier' Ad to Support Donald Trump", *The Wall Street Journal*, 22 Mart 2016.

168. Rebecca Ballhaus, "Hillary Clinton Super PAC Outpaces Donald Trump Groups in July", *The Wall Street Journal*, 20 Ağustos 2016.

169. Theodore Schleifer, "First on CNN: Trump Ally Forms Super PAC with \$32M in Commitments", CNN, 2 Haziran 2016.

katıldı.¹⁷⁰ Trump kampanyasının Mart 2016'da reddettiği Great America adlı organizasyon ise o günden bu yana en önemli SuperPAC'lerden biri olarak öne çıkmış durumda.¹⁷¹ Öyle ki Trump'ın bir başka oğlu Eric Trump Eylül 2016'da bu grubun düzenlediği bir etkinliğe katıldı.¹⁷²

Donald Trump'ın adaylığı Cumhuriyetçi Parti'li bağışçılar arasında da bölünmelere yol açtı. Bazı bağışçılar Trump'a destek vermeyi reddederken kimi isimler Trump'ın alışılmadık politika önerilerine karşın onu desteklemeyi tercih ettiler. Örneğin 2016 yılının Mayıs ayında Cumhuriyetçi Parti'nin en büyük bağışçıları arasında yer alan kumarhaneler kralı ve sıkı İsrail savunucusu Sheldon Adelson, Trump'ı destekleyeceğini açıkladı. O dönemki haberlerde Adelson'un Trump'a 100 milyon dolara yakın bağış yapacağı dillendirilmişti.¹⁷³ Adelson bu dönemde *The Washington Post* gazetesinde bir köşe yazısı yayınlarak Trump'a destek vereceğini açıkladı ve Cumhuriyetçi Parti'li seçmenleri de Trump'ın arkasında birlik olmaya çağırdı.¹⁷⁴

Ben Trump'ın başkan adaylığını destekliyorum ve buradan tüm Cumhuriyetçileri de onu desteklemeye çağırıyorum. Özellikle bu partide siyaset yapan isimler, siyasi uzmanlar ve finansman sağlayan isimleri benim gibi Trump'ı desteklemeye çağırıyorum.¹⁷⁵

Öte yandan Mayıs ayındaki bu açıklamanın ardından Ağustos ayında yapılan bir inceleme Adelson'ın Trump kampanyasına bağış yapmadığını ortaya koydu.¹⁷⁶ Eylül ayında gelen ha-

berler ise Adelson'ın başkanlık yarışından ziyade 40 milyon dolarlık bir fonla Senato ve Temsilciler Meclisi yarışlarına bağış yapacağı ve başkanlık yarışına 5 milyon dolar vereceğine işaret ediyordu.¹⁷⁷ Bununla birlikte Adelson'ın yine de Trump'ın yanında durduğuna şahit oluyoruz. 2016 Ekim ayının sonunda Trump'ın adaylığını desteklediğini açıklayan ilk gazete olan *Las Vegas Review-Journal* 2015 yılında Adelson tarafından satın alınmıştı.¹⁷⁸

Adelson'ın aksine Cumhuriyetçi Parti'nin en önemli bağışçılarından, Obama'nın seçimleri kaybetmesi için geçmişte bir servet harcayan devasa holding Koch'u yöneten Koch Kardeşler ise Donald Trump'a doğrudan destek vermeyeceklerini açıkladılar.¹⁷⁹ 2012 yılında Barack Obama ile Mitt Romney arasında geçen seçim yarışında aktif olan parti dışındaki muhafazakar grupların yaptığı toplam harcamaların yüzde 92'si Koch Kardeşlerin cebinden gelmişti.

2016'nın Temmuz ayında bir grup Cumhuriyetçi Parti'li siyasetçi Colorado eyaletine uçtular ve burada Koch grubunun bir araya getirdiği bağışçılarla buluştular. Charles Koch burada yaptığı açıklamada bağışlarını Temsilciler Meclisi, Senato ve diğer yerel seçim yarışlarına aktaracaklarını ve "başkanlık yarışındaki iki ismin de kendilerinden destek almayacağını" açıkladı.¹⁸⁰ Bunun üzerine Donald Trump, Koch Kardeşleri ve onlarla ilişkili bağışçıları eleştirdi. Aslında kendisinin onlardan gelen bir toplantı talebini reddettiğini söyledi. Koch ailesi adına konuşan bir sözcü ise böyle bir toplantı talebinin söz konusu olmadığını belirtti.¹⁸¹

170. Alex Isenstadt, "Trump Super PACs Revving up for Final Stretch", *Politico*, 15 Eylül 2016.

171. Rebecca Ballhaus, "Who's Who: Meet the Super PACs Backing Donald Trump", *Wall Street Journal*, 7 Haziran 2016.

172. Shane Goldmacher, "Eric Trump Attends Pro-Trump Super PAC Fundraise", *Politico*, 13 Ağustos 2016.

173. Jonathan Martin, "Sheldon Adelson is Poised to Give Donald Trump a Donation Boost", *The New York Times*, 13 Mayıs 2016.

174. Sheldon G. Adelson, "I Endorse Donald Trump for President". *The Washington Post*, 13 Mayıs 2016

175. Adelson, "I Endorse Donald Trump for President".

176. Leigh Ann Caldwell, "GOP Kingmaker sheldon Adelson Continues to Snub Donald Trump," NBC News, 22 Ağustos 2016.

177. Nicholas Confessore ve Maggie Haberman, "Sheldon Adelson Focuses on Congressional Races, Despite Donald Trump's Pleas", *The New York Times*, 20 Eylül 2016.

178. Cleve R. Wootson Jr., "Trump Receives His First Major Newspaper Endorsement, and He has Sheldon Adelson to Thank," *The Washington Post*, 23 Ekim 2016.

179. Michelle Conlin, "Powerful Koch Brothers Rebuff Bit Donors' calls to back Trump for White House", *Reuters*, 2 Ağustos 2016.

180. Conlin, "Powerful Koch Brothers Rebuff Bit Donors' calls to back Trump for White House".

181. Rebecca Ballhaus, "Koch Brother' Network of Donors Meets Without Trump", *Wall Street Journal*, 30 Temmuz 2016.

TABLO 8: TRUMP KAMPANYASININ MALİ KAYNAKLARI VE FİNANSAL DURUMU

Trump ile Cumhuriyetçi Parti'li büyük bağışçılar arasındaki ayrışmaların bir başka örneği ise Make America Number 1 adlı SuperPAC etrafında gelişti. Bu grup daha önce milyarder iş adamı Robert Mercer'ın bağışlarıyla Ted Cruz'un başkan adaylığına destek vermek üzere kurulmuş, Cruz'un yarıştan çekilmesinin ardından kendisine yeni bir misyon

belirlemiştir.¹⁸² Make America Number 1 bu süreçte Donald Trump'ı doğrudan desteklemeden Hillary Clinton'a muhalefet yapmaya karar verdi. Bununla birlikte bu SuperPAC'le Trump'lar arasında bir ilişki de mevcut ve Make America Number 1, Trump kampanyasına sınırlı destek

182. Theodore Schleifer, "Yet Another Donald Trump Super PAC Launches, This one with a Link to Ted Cruz", CNN, 23 Haziran 2016.

veriyor. Yine bazı haberlere göre Trump'ın kızı Ivanka Trump grubun vücut bulması için Robert Mercer'le görüşmüştü. Keza Trump'ın kampanya yürütücüsü Kellyanne Conway de grubun Ted Cruz'a destek verdiği dönemdeki yöneticiliğini yapıyordu.¹⁸³

Donald Trump tüm açıklamalarında Koch Kardeşler gibi zengin bağışçılara muhtaç olmadığını vurgulasa da 2016 seçimlerinde ortaya çıkan tablo Cumhuriyetçi Parti'de endişe uyandırıyor. Zira Trump kampanyası partiye destek verebilecek bağış toplantılarında dahi geride kalıyor. Trump kampanyasından yapılan açıklamada seçimlerin son haftalarında önem taşıyan ve sıklıkla yapılması beklenen bu toplantıların 19 Ekim'de yapılan bağış toplantısıyla sona erdiği belirtildi.¹⁸⁴

SONUÇ

Hillary Clinton ve Donald Trump'ın 2016 seçimlerindeki tercihleri, kampanya ekipleri ve kampanyalarını yürütme biçimleri önemli derecede farklılık gösterdi. Donald Trump'ın söylemleri ayrıca Cumhuriyetçi Parti'li dış politika

ve güvenlik konularında uzmanlaşan birçok ismi hem Cumhuriyetçi Parti hem de Trump kampanyasından uzaklaştırdı. Trump bu nedenle daha çok tartışmalı ve Cumhuriyetçi Parti'nin politikalarıyla uzlaşmayan isimlerden danışmanlık aldı. Clinton ise siyaset ve yönetimde tecrübesi olan birçok önde gelen uzmanın desteğini almakta sıkıntı çekmedi.

Hillary Clinton başkanlık kampanyasına yıllardan beri hazırlanıyordu ve tüm kampanya boyunca danışmanlarının tavsiyelerini uyguladı. Clinton'ın etrafındaki isimler Washington elitinin önemli bir kısmını içeriyor ve başkan olması halinde Clinton ve ekibinin mevcut politikaları sürdürmeleri bekleniyor. Bunun aksine Donald Trump Washington elitlerine karşı pozisyonunu dış politika ve güvenlik alanlarında da sürdürdü. Trump'ın etrafındaki çoğu isim ya kendisi gibi siyasette tecrübesi olmayan figürler ya da daha çok marjinal pozisyonlara sahipler. Olası bir Trump başkanlığında Amerikan politikasında görülebilecek radikal değişikliklerin kaynağı da bu Washington dışı isimler olacak.

Bu analizde Hillary Clinton ve Donald Trump'ın adaylık kampanyalarının organizasyonu, kampanya ekip ve finansmanına dikkat çekerek başkan olmaları halinde bizleri nelerin bekleyebileceğine dikkat çekmeye çalıştık. Bu iki adaydan birisi önümüzdeki dört yıl boyunca ABD ve dünya siyasetinde etkili olacak.

183. Joshua Green ve Zachary Mider, "New Super-PAC Launches for Donors Who Won't Back Trump But Loathe Clinton", *Bloomberg*, 21 Haziran 2016.

184. Matea Gold, "Trump Stops Holding High-dollar Fundraisers that were Raising Big Cash for the GOP", *The New York Times*, 25 Ekim 2016.

ABD'de 8 Kasım'da yapılacak seçim Amerikan tarihinin en önemli seçimlerinden biri olmaya aday. Bu seçim Amerikan iç politikası için olduğu kadar dış politika açısından da kritik bir dönemde gerçekleşecek. Başkan Barack Obama'nın sekiz yıllık başkanlık süresi sona ererken ABD bir yandan uluslararası sistemdeki rolü ve kimliği konusundaki tartışmaları aşamamış durumda öte yandan da toplumsal anlamda kutuplaşmanın en kritik safhalarının birinden geçiyor. Bunun yanında devam etmekte olan seçim kampanyası da oldukça olumsuz bir atmosferin ortaya çıkmasına sebep oluyor.

2016 Amerikan seçimlerini ele alan bu serinin ilk analizinde seçim sürecine dair detaylar incelendi. İkinci analizde başkan ve başkan yardımcısı adaylarının profilleri değerlendirildi. Serinin üçüncü çalışmasında ise başkan adaylarının dış politika, göçmenlik, ulusal güvenlik, ekonomi, ateşli silahların kontrolü ve sağlık güvencesi gibi belli başlı tartışma konularına nasıl yaklaştıkları ele alındı.

Serinin dördüncü çalışması olan bu analizde başkan adaylarının dış politika ve seçim kampanya ekipleri değerlendiriliyor. Seçim sonrası oluşacak yönetim kadrosuna da ışık tutuluyor. Ayrıca adayların seçim kampanyalarının başışçıları da mercek altına alınıyor.

ANKARA • İSTANBUL • WASHINGTON D.C. • KAHİRE

www.setav.org